

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3120

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, letoletno 36 Din; za ino-
zemstvo razen Amerike: četrletno 19 Din, polletno 34 Din, letoletno 60 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Posnemanje drugih krajev ne sme biti slepo

V današnji stiski se priporoča marsikaj, kar naj bi pomoglo našemu kmetijstvu na noge. Tako se je v zadnjem času marsikaj napisalo o specializaciji, o mehanizaciji in o racionalizaciji kmetijstva, kar pomeni, da bi gojili v glavnem le poedine stroke kmetijstva, da bi uvajali strojno delo in da bi sploh bolj preračunano gospodarili. Vsi ti in taki pripomočki so pa preračunani bolj za razmere in potrebe velikega kakor pa za razmere malega posestnika, ki nima od teh novodobnih priporočil kaj posebnega pričakovati.

Ves napredek v mehanizaciji prihaja najbolj v poštev za potrebe velikega posestva, ki je navezano na tujo delovno pomoč. Pri našem razkovanem malem posestvu se v poljedelstvu niti s pomočjo zadružništva ne moremo raznih strojev tako posluževati kakor na velikem posestvu, razen pri mlekarstvu. Zaradi tega ni v en koš metati razmer in potreb velikega in malega posestnika, ako se tičejo kmetijstva.

Prav tako se ne dajo posnemati razni načini kmetovanja, ki jih najdemo po raznih drugih deželah. Naglašamo to, ker se marsikaj priporoča tudi pri nas, kar ne velja za naše razmere. Tako je med našim pašništvom in onim v Švici velika razlika, ker so v Švici ugodnejši pogoji za ves način pašniškega gospodarstva kakor pri nas. Tudi med vinogradništvom pri nas in v Švici so take razlike, da se ne dajo ondotne razmere primerjati z na-

šimi. S pašniškim gospodarstvom, kakor ga nahajamo v Švici in po severnih krajih Nemčije, smo poskusili že pred vojno, pa ni šlo. Delali smo poskuse z več pašniki, pa so se nazadnje vsi izjalovili. Prav to velja pa tudi za druge panoge.

Marsičesa se lahko naučimo od drugih krajev, kar se tiče naprednega gospodarstva, toda slepo posnemati se ne dajo razni načini kmetijstva, ker so pogoji v drugih deželah v marsičem različni od naših. Tudi pri pospeševanju živinoreje imamo z novodobnimi pripomočki, kakor so živinorejske zadrage z rodovniki in kontrolno molžo, težavnejši položaj, kakor ga imajo v Švici in po drugih bolj imovitih in bolj naprednih živinorejskih deželah. Sicer pa moramo poudariti, da je živinoreja po teh krajih že dosti prej dosegla svoj ugodni razvoj, preden so prišli ti pripomočki na vrsto, in da se je živina pri ondotnem sploh večjem številu plemenskih krav, ki jih redijo gospodarji po svojih hlevih, že od nekdaj skrbno odbirala, ker se je ta očitna potreba splošno priznala, kakor se naposled tudi pri nas vpoštevava, v kolikor se dá pri tem pičlem številu živali, ki jih redimo za plemo.

Drugi kraji imajo druge prilike in zato se ne dajo uspehi ondotnega kmetijstva povsod posnemati. Vsak kraj ima svoje pogoje in posebnosti, ki se morajo prav v kmetijstvu vpoštevati.

Pomen nove ceste Prezid—Čabar čez Novi in Stari kot

Novi kot, februarja.

Sele s priključitvijo naših občin Drage in Trave k čabarskemu srezu je ustvarjena celota, ki je edino prirodna in zmožna razvoja. K temu je neobhodno potrebna še zgradba cest, ki bi ustrezale novemu stanju in omogočile promet s srcem banovine in v smeri, kamor gospodarsko težimo. Čabar je bil že prej trgovsko navezan na Ljubljano in je bila zato njegova priključitev k Dravski banovini prav umestna.

Med hrvatsko mejo pri Prezidu in Čabarsko kotlino se razprostira valovita kraška dolinica, ki jo tvorita hribovita pasova v smeri od severa proti jugu. Stisnjeni med bujne gozdove ležita tukaj vasi Novi in Stari kot. Zanimiv, toda obupen je bil njun položaj v bivši monarhiji. Tik ob vaseh je bila vsekana bivša hrvatsko-kranjska meja, ki je delala mnogo neprilik gospodarskemu razvoju prebivalstva. Tedanja upravna oblastva (občini v Dragi in Travi in glavarstvo v Kočevju), ki so bila zaradi Kočevjarjev čisto nemška, niso imela umevanja za potrebo čisto slovenskega Novega in Starega kota. Zgraditev ceste iz mučne osamljenosti vsaj do ene obstoječe prometne žile je bila davna in največja potreba prebivalstva v teh vaseh.

Zaradi svojega položaja težijo te vasi gospodarsko povsem proti Prezidu in Rakeku, kamor se izvažava ves les, ki predstavlja naš

glavni izvozni predmet. Ko so prišle imenovane vasi pod srez Čabar, je postala še akutnejša potreba gradbe nove ceste Prezid—Novi kot—Stari kot—Čabar. Čeprav je ozemlje za gradnjo ceste iz Prezida v Kot zelo povoljno, vodi vendar sedanja zasilna vozna pot čez najstrmejšo klance, ker je vtisnjena med zasebna posestva tam, kjer je komaj sposobna za pešpot. Ob deževju jo voda po svoje preoblikuje in tako povzroča vaščanom velike stroške za popravila. Zaradi takih prilik bi bila za Kot gradba omenjene ceste do Prezida izredne važnosti, do Čabra pa potrebuje pristop zavoljo sreza. To je obenem najboljša rešitev za Čabar, kako najti boljši izhod, kakršen je čez Parg, in se je Čabar za novo cesto tudi dejansko zavzel. Sedanja cesta iz Prezida v Čabar čez Parg je zaradi strmih in nevarnih ovinkov nad Čabrom za prometne potrebe čabarskega sreza in za avtomobilski promet povsem nemogoča. Cesta se namreč vzdigne za višinsko razliko skupno nad 350 metrov, a nad Čabrom se v dolžini samo 3-5 km v strmih serpentinah spusti za nad 310 metrov. Namerala nova cesta bi bila na višinskem prelazu za okrog 70 do 90 metrov, to je za 25 % nižja od sedanje čez Parg in bi imela dovolj ustrežajočega ozemlja, da se razvije brez nevarnih klancev in ovinkov, ker se ozemlje spušča proti Čabru že iz Novega kota in bi torej imela prevladati višinsko razliko okrog 280 metrov na

daljavi 5-5 km, dočim mora sedanja cesta premagati nad 300 metrov višinske razlike pri daljavi samo 1-5 km. Poleg tega bi bila nova cesta za en do tri kilometre krajša od sedanje; omogočil bi se z njo mnogo cenejši in varnejši promet kakor čez Parg in s tem obenem najugodnejši spoj Ljubljane s Sušakom. Tako bi ta kratka (9 kilometrov), a tako izdatna cestna zveza dobila poleg krajevnega tudi izreden splošni pomen, kar je dokazano s tem, da se je za njeno izvedbo zavzela s polnim razumevanjem tudi velika in gospodarsko zelo delavna občina Stari trg s svojimi zastopniki in splošno znanim industrijcem g. Kovačem, ki so že opetovano pokazali pravi smisel za narodove potrebe.

Da se zadeva pospeši, so bili zastopniki vasi Novega in Starega kota in občin Starega trga in Čabra pri našem gospodu banu in mu z besedo in spomenico razložili važnost in potrebo gradnje nove ceste. G. ban je pokazal veliko razumevanje za težkoče teh krajev in odredil, da se pošlje v te kraje strokovnjak, ki si bo ogledal ozemlje in izvršil načrt. Gospod ban je obenem izjavil, da pride pomladí osebnó v Čabar, da se sam prepriča o potrebah sreza, ki mu jih je pri sejah banskega sveta razložil že delavni banški svetnik, zastopnik našega sreza, g. dr. Bogdan Koritnik.

Splošna kriza je pri nas posebno občutna, ker so vsebnili zaslužki v Ameriki in Franciji, kamor so bili naši ljudje še prej prisiljeni hoditi za zaslužkom. Ob takem stanju so sedaj ljudje prisiljeni navezati se le na svojo zemljo in tu najti zaslužka za življenje. Koliko pri tem pomeni cesta in promet, je jasno. Pričakujemo, da bo naša banovina kmalu oživila to našo vidno željo in s tem obenem ugodila številnim drugim krajem, ki so pri tem interesirani. — Inž. Z. T.

Politični pregled

Razmere v Bolgariji se zaradi medsebojnega klanja obeh struj makedonstvujušičih nikakor nočejo ustaliti. V nedeljo se je zopet izvršil

političen umor sredi Sofije.

Dva makedonstvujušča struje Protogerova sta okrog štiridesetkrat ustrelila na Jordana Gjurkovega, pristaša skupine Mihajlovega, in ga usmrtila. Morilca sta bila takoj aretirana in sta svoj zločin priznala. Divjost, s katero sta zločinca streljala na precej prometni cesti na svojo žrtve, je povzročila silno paniko med ljudmi, ki so bežali na vse strani.

Ves svetovni tisk z zadovoljstvom beleži

zmago nemške vlade pod kancelarjem dr. Brüningom.

Minuli teden se je namreč vršila v nemškem državnem zboru proračunska razprava in so ob tej priliki predlagali narodni socialisti in komunisti nezaupnico Brüningovi vladi. Obenem so stavili tudi predlog za razpust državnega zbora. Državni zbor je z 293 proti 221 glasovom odklonil prvi predlog in tako z izredno

veliko večino izrazil Brüningovi vladi zaupnico. Drugi predlog pa je bil zavržen celo s 518 glasovi proti 207. Z veliko večino je državni zbor odobril tudi proračun. Položaj Brüningove vlade se je s tem zelo okreplil, kar se poudarja v vsem tisku. Za Nemčijo je pač le velika sreča, da nestrpni narodni socialisti izgubljajo na vplivu in da vsaj polagoma zopet pridobiva veljavo trezna premišljenost.

Med Grčijo in Bolgarijo so nastale napete razmere

zaradi ponovnih spopadov na meji med grškim in bolgarskim vojaštvom.

Medtem, ko je angleška vlada predlagala rzsodišče za rešitev spora, kar je Bolgarija odklonila, se je zgodil na meji ponoven incident. Bolgarski komiti so namreč v noči na 9. t. m. vpadli na grško ozemlje in se zapletli v borbo z grško obmejno stražo. Ta vpad je silno razburil grško javnost, ki zahteva posredovanje Društva narodov. Ponovni vpad so organizirali makedonstvujušči, kar spravlja bolgarsko vlado pred svetom v čudno luč in skrajno mučen položaj.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

TRTE ZA OBNAVLJANJE VINOGRADOV.

Za nove nasade vinogradov moramo skrbeti pravočasno, da ne bomo delali takih napak, kakršne so se godile, ko smo jih po trtni uši prvič obnavljali. Takrat smo sadili, kar nam je prišlo v roke. Nismo dosti gledali ne na ameriško podlago ne na prave cepiče, odnosno sorte. Prvi nasadi so bili zaradi tega prava mešanica raznih dobrih in slabih sort. Tudi pri zelenem cepljenju se je jemalo, kar je bilo pri rokah. Tako so nastali prvi vinogradi po trtni uši brez vsakega načrta, kar na hitro roko. To se pozna skoraj vsem dosedanjim nasadom in temu dejstvu je mnogo pripisati, ako niso naši vinski pridelki taki, kakršni bi lahko bili.

Na ta način ne smemo postopati sedaj pri drugem obnavljanju naših vinogradov. Za nove nasade je treba dobro premišljenega načrta in pravočasne priskrbe potrebnih trt, in sicer tistih trt in cepljenk, ki se po dosedanjih izkušnjah najbolj prilagajajo našim legam in vinskim razmeram. Potrebni trt za nove nasade ni iskati ob tržnih dnevih in pri prekupcih, jih tudi ni slučajno kupovati, ampak si jih moramo zagotoviti dosti prej, in pri zanesljivih trtnicah.

Na nove nasade je misliti že leto prej in takrat je tudi čas, da skrbimo za potrebne trte. S tem olajšamo delo sebi in tudi trtnicam, ki bodo vedele, koliko trt in kakih sort je posameznim naročnikom pripraviti, če bomo trte v pravem času naročili. Kupčija s trtami je pač drugačna kakor s štacunskim blagom, ki ga lahko vsak čas in v poljubni količini dobite.

Danes imamo po vseh srezih kmetijske referente. Zeleti je, da gredo ti strokovnjaki našim vinogradnikom na roko in da jim pomagajo priskrbovati potrebne trte za nove nasade. To je zeleti tudi v interesu trtnic samih, naj so banovinske ali pa zasebne. Veliko uspešneje bo njih delo. Dosedaj so delale trtnice na svoj riziko in tako se je zgodilo, da se količina pridelanih trt ni nobeno leto prav vjemala s potrebami, zlasti tudi glede sort ne. Na ta način je trt primanjkovalo ali pa jih je bilo preveč in so se morale zavreči. S primerno in pravočasno organizacijo naročevanja in proizvajanja potrebnih trt se bo dalo temu odpomoči in interesom vsestranski ustreči. Potrebno pa je, da se zavzamejo za stvar kmetijski referenti po vinskih srezih in da organizirajo v svojem okraju vso priskrbo potrebnih trt za nove nasade.

Po tej poti bomo prišli tudi pri nas še najlaže do pravih trt in do smotreno izvršenih nasadov. Vinogradniki se morajo pa že leto prej pobrigati za potrebno obnavljanje svojih vinogradov, da jim bo mogoče priskrbeti zaželjeno trsje!

KUPUJMO DREVJE IZ ZANESLJIVIH ROK!

Sadnega drevja ne sadimo samo za eno leto, ampak za petdeset in več let. Zato je pa treba, da smo pri tej kupčiji izbirčni in previdni. Če

sadimo slabo drevje, se to maščuje vso dolgo dobo in nam jemlje veselje za to lepo panogo našega kmetijstva.

Služajni nakupi sadnih dreves, kakor n. pr. ob sejmovih in tržnih dnevih ali spotoma, so vedno riskirani. Samo po vnanjosti je težko sklepati na sorto in na to, ali je drevje zdravo ali ne. Tudi ni prav, če čakamo z nakupom do zadnjega, ko je treba drevesa že saditi, in da vzamemo nazadnje, kar nam pride v roke, ne oziraje se na sorto in druge zahteve. Taki slučajni nakupi so nezanesljivi in nevarni. Zaradi tega ne smemo odlašati z naročevanjem sadnega drevja. Zagotoviti si ga moramo dosti zgodaj, da ne pridemo v zadrego. Lahko se sicer zgodi, da ostanemo nazadnje brez drevja, kakor se je to že večkrat zgodilo.

Kakor slišimo, je letos iz naših drevesnic skoraj vse drevje prodano. Skrbni gospodarji so ga sadili že jeseni, da bodo imeli več uspeha, kar se v bodoče tudi nam priporoča. Tako je bilo veliko drevja že jeseni oddanega.

Kakor pri vinskih trtah, tako je treba tudi pri sadnem drevju že leto prej misliti na nove nasade in si je treba potrebno drevje o pravem času zagotoviti in iz zanesljivih drevesnic. Te nam morajo jamčiti za pristnost in sorte kakor tudi za to, da je drevje pravilno razvito. Drevje mora biti zdravo in prosto boleznih in drugih napak.

Na vse to moramo opozarjati naše kmetovalce, ker se še zmeraj gode razne napake. V zadnjih letih so se naši gospodarji tako vneli za sadne nasade, da zmanjkuje doma potrebnih drevesc. Začeli so jih kupovati iz drugih krajev, tako da se je razvila v zadnjem času pravicata prekupčija z njimi. Podjetni možje so začeli na Hrvaškem kupovati na debelo sadno drevje, da ga prodajajo doma z dobičkom in na drobno. Taki prekupčevalci gledajo najbolj na to, da dobe drevesca poceni in da jih doma dražje prodajajo. Proti taki kupčiji bi ne bilo ugovarjati, dokler je poštena in solidna, dokler se oddajajo drevesca, ki so zdrava in glede sort pravilno označena. Zgodi se pa, da tega manjka in da kupujejo naši

Gustav Strniša:

Klic zemlje

Hlastno je zaužila prineseno hranō. Malokdaj je bila tako gladna kakor ta večer.

Ko je povečerjala, je hotela oditi.

Tedaj se je oglasil nekdo poleg nje:

«Dober večer, gospodična!»

Dvignila je glavo. Zagledala je Filipa in Andreja.

Oprostila sta se in prisledla. Takoj sta pričela z njo živahno govoriti.

Vanda je ostala zamišljena in molčeča.

Prijatelja sta si naročila vina. Tudi nji sta ga ponudila. Odklonila ga je. Takoj je hotela oditi. Komaj sta jo pregovorila, da je še nekoliko posedela.

Vandi je bilo zdaj, kakor da bi sedela na trnju. Filipa je ljubila, a ta ni vedel za to. Bila je prepričana, da on ne čuti ničesar zanjo.

Da bi laže odšla, se je opravičila, da mora zjutraj zarana na noge, ker ima mnogo reči še urediti, saj zapusti Kresje že prihodnji popoldan.

Filip se je zresnil:

«Zakaj odhajate, gospodična?»

«Ker je tako bolje zame!»

Pogledala ga je mirno in žalostno.

On ni povsnil oči. Resno je gledal vanjo in molčal.

«Ali ste si sami izprosili premeščenje?» je poizvedoval Andrej.

«Da, da, sama sem si to želela. V Ravnem, kjer bom odslej službovala, bom pač zadovoljnejša kakor tukaj. Mir bom imela, mir, za katerim tako hrepenim!»

«Ali ga tu nimate?»

«Ne! Nimam ga! Ljudje me vznemirjajo z novicami, ki me begajo, čeprav bi me prav za prav ne smele najmanj brigati!»

«Preden odidete, moram z vami govoriti! Tiče se samo vas. Gre za vaše najozje sorodnike!» je omcnil Andrej.

Začudila se je:

«Kolikor mi je znano, nimam nobenega sorodnika več!»

«Saj ne poznate svojega očeta!»

Vanda je prebledela:

«Mar veste vi kaj o njem?»

Andrej se je zamišljeno nasmešnil:

«Vem, gospodična Vanda, in tudi povedal vam bom. Toda danes ne in tudi tukaj ne. Pač vas pa poiščem jutri in tedaj vam vse razodenem. Dotlej pa potrpite!»

Prijazno in ljubeznivo jo je gledal. V njegovem pogledu pa ni izsledila več onega ognja zaljubljenca, kakršen je plamtel v njegovih očeh tedaj, ko ji je razodel svojo ljubezen.

Nekaj časa so še posedeli. Vanda je postala razmišljena, Andrej molčeč, dočim ju je Filip samo opazoval in skušal Vando razvedriti.

Naposled so si vsi morali priznati, da se ta večer ne bo javilo pravo razpoloženje. Dvignili so se in odšli počivat.

Naslednji dan je Andrej obiskal Vando kar v njenem stanovanju.

Mladenki se je čudno zdelo, da je prišel kar k njej. Ponudila mu je stol. Sedel je.

«Včeraj ste mi obljubili, da mi boste nekaj povedali glede mojih sorodnikov. Zelo sem radovedna! Očeta sploh ne poznam.»

«Da, da. Prav zato sem prišel. Ali se spominjate, kako je bil moj oče vedno prijazen napram vam. Ko je pa zvedel, da ste meni všeč, je takoj nasprotoval.»

«To je bilo menda zato, ker je bila trgovina vašega očeta tik pred konkurzom. Tako mi je pravil vaš stric Ferjan. Zdaj imate bogato nevesto. Rešili boste svojega očeta.»

«Ha, ha, ha! Ferjan si je dobro izmislil, da bi naju razdružil. Mož ni pomislil, da bi bilo to mene kmalu stalo življenje. Oče je predolgo molčal. No! Sicer je pa imel Ferjan prav! Tudi sami boste temu pritrčili. Drugače ni mogel ravnati.»

Andrej je stegnil roko čez mizo in jo ponudil Vandi:

«Vanda! Daj mi roko!»

Vprašaje ga je pogledala.

«Moja Vanda, daj mi roko!»

«Ali se vam je zbledlo?» je vzkipeala.

«Ne! Samo neko besedo sem še izpustil. Vanda! Sestra moja, podaj mi svojo roko!»

Onemela je in ga začudeno gledala.

Nadaljeval je:

«Da! Vanda, moja sestra si in hči mojega očeta! Prav zato se je tako bal, ko je čul, da sem se zagledal vate. Ze zdavnaj bi se ti bil rad razodel. Ni se upal. Bal se je tvojega prezira in zaničevanja moje matere. Odpusti mu, če moreš!»

Kakor v sanjah je stisnila Vanda ponudeno desnico.

«Jaz da sem hči Martina Skalarja? Tega bi si ne mogla misliti niti v sanjah. Kako čudno je vse to! In vi, ti, ti, da si moj brat?»

«Da, Vanda, tvoj brat sem!»

Andrej je povedal poštarici vse, kar mu je pripovedoval oče.

Ko je nehal, je sedela ona zamišljena pri mizi in podpirala glavo z rokama.

«In zdaj?» je vprašala.

«Zaradi svoje matere bi želel, da začasno molčimo. Kesneje ji vse povemo. Zenska svoje vrste je. Še oče se je boji!»

Ljudje drevje neznanih in malo vrednih sort, pa tudi drevje, ki je lahko okuženo po boleznih in škodljivcih in ki je v enem in drugem pogledu pomanjkljivo.

Svetujemo našim gospodarjem, da so na vse to pozorni in da potrebno drevje doma naročajo iz zanesljivih drevesnic in o pravem času. Slučajnih nakupov naj se pa po možnosti ogibajo!

Sejmi

- 15. februarja: Bogojina.
- 16. februarja: Buče, Vremske gorce.
- 17. februarja: Izlake-Aržiše, Šmartno pri Litiji.
- 19. februarja: Pišce, Lož, Kandija.
- 20. februarja: Zgornji Tuhinj.
- 21. februarja: Vuzenica (živina in blago).

Cene tujem denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za 56'20 do 56'40 Din;
v devizah:

- 100 avstrijskih šilingov za 795'49 do 798'49 Din;
- 100 nemških mark za 1347'50 do 1350'50 Din;
- 100 madžarskih pengov za 988'64 do 991'64 Din;
- 100 italijanskih lir za 296'01 do 298'01 Din;
- 1 ameriški dolar za 56'52 do 56'72 Din;
- 100 francoskih frankov za 221'51 do 223'51 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 167'44 do 168'24 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 419 do 420 Din, investicijsko posojilo pa po 86 do 87 Din.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na ljubljanskem živinskem sejmu 4. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: volom I. 8'25 Din, II. 7'50 Din, III. 7 Din, kravam debelim 5 do 6 Din, kravam klobasaričam 3 do 4 Din, mesnim svinjam 8 Din. Sejem je bil precej živahen in so se cene volom malo popravile. Konji so se prodajali po 300 do 5000 dinarjev po kakovosti, a prasci za rejo po 150 do 200 Din.

ŽITO. Cene se malo popravljajo. Na ljubljanski borzi so 10. t. m. ponujali (postavljeno na slovensko postajo; za 100 kg): pšenično, baško, po 205 do 212'50 Din, turšičico, baško, umetno sušeno, po 142'50 do 145 Din, moko «0», banatsko, po 340 do 345 Din.

KOŽE. Na kožni dražbi v Ljubljani 26., 27. in 28. januarja so bile dosežene naslednje cene za boljše kože: kune zlatice 635 do 850 Din, kune belice 600 do 700 Din, veverice 3 Din, lisice, poljske 230 do 275 Din, lisica, gorske 250 do 350 Din, lisice, gorske, glave 400 Din, jazbeci 85 do 95 Din, dihurji 125 do 160 Din, podlasice bele 27 Din, podlasice rjave 4 Din, mačke, domače 3 Din 50 p, mačke, divje 100 do 120 Din, vidre 550 do 770 Din, srne 15 do 20 Din, zajci, domači 1 Din 30 p, zajci, divji 7 Din 10 p. Prihodnja dražba se bo vršila 23. marca.

DOPISI

GORJUŠE. Naš Sokol je uprizoril 1. in 2. t. m. štiri zabavne igre, ki so lepo uspeli. Čestitamo vsem igralcem, posebe pa še režiserju br. Francu Flajsu, odličnemu sokolskemu delavcu. Mnogo so žrtvovali vrli igralci in režiser, da so s tako skromnimi sredstvi priredili prijetno zabavo. Vsa čast tudi koprivniškemu Sokolu ki se je v prav lepem številu udeležil prireditve in večerne zabave pri Boštetu. Večer nam je potekel v prijazni domačnosti in v pravem bratskem veselju. Zdrava sokolska misel je pokazala svoj velik uspeh in nas združila v neločljivo skupnost.

GORJE PRI BLEDU. 20. januarja je umrla posestnica Amalija Repetova iz Spodnjih Gorij, od katere je tukajšnje sokolsko društvo kupilo zemljišče za Sokolski dom. Pokojnico so bratje Sokoli nosili in položili v hladni grob, na kate-rega so položili venec cvetja v znak spoštovanja. Bodi pokojni sestri ohranjen časten spomin! — 1. in 2. t. m. so se vršile vojaške smučarske tekme na Mrzlem studencu. Prišli so tudi drugi smučarji od blizu in daleč, tako da je bilo polno vse, kar se sploh da porabiti za stanovanje. Ob takih prilikah se vidi, kako potrebno bi bilo na-

praviti planinski dom. Bajе ima tukajšnja podružnica Slovenskega planinskega društva gradbo takega doma že v načrtu. — Pretekle dni smo dobili obilo snega, ki so ga veseli vzniki, še bolj pa mladina in smučarji.

PRIMSKOVO PRI KRANJU. Dovolite, g. urednik, da se tudi mi enkrat oglasimo v svojem priljubljenem listu «Domovini» in povemo svetu, kako napredujemo. Ni več to tisto Primskovo, kakor je bilo pred leti. Zida se mnogo novih hiš, tako da se je v zadnjih petih letih pomnožila vas od 80 na 120 hiš. Lansko leto smo dobili tudi električno razsvetljavo iz elektrarne na Završnici, največ po zaslugi g. Franca Sajovica, ki je pred leti tudi ustanovil gasilno društvo za Primskovo in Gorenje in postal njegov načelnik, kar je ostal še do danes. Huda je bila pot mladega društva v splošni gospodarski krizi, a kljub temu si je postavilo društvo s pomočjo svojih članov kakor tudi članov Kmetijske zadruge krasen dom, ki je v okras že tako lep vasi. V domu je dobil svoje zavetje tudi dramski odsek gasilnega društva, ki je v nedeljo 1. t. m. in na svečnico prvič javno nastopil z «Miklovo Zala». Igra je nad vse pričakovanje dobro uspela. Vsi igralci so svoje vloge podali dobro. Prav lepo se je poglobila v svojo vlogo gdč. Staretova v vlogi Almiere. Zaostajal tudi ni Mirko. Prav tako so se kmetje, Turki in vsi drugi dobro postavili. Režiral je g. Joža Pokorn, ki ima tudi največje zasluge pri igri. Kulise je izvršil g. Vombergar iz Cerkelj. S svojo mojstrsko roko je pričaral na platno domačo vas s Karavankami v ozadju. Minulo nedeljo se je «Miklova Zala» ponovila. Igralci obetajo, da nam bodo prav kmalu nudili zopet kaj novega. Tistima dvema mladeničema, ki sta iz osebne nenaklonjenosti do primskovskega odra že med igro hotela kritizirati igralce, ker sta sama igralca drugega odra, kličemo: Naj jima Gospod odpusti, saj ne vesta, kaj delata!

SKOCIJAN PRI TURJAKU. Naenkrat je zadonel glas po vsej Skocijanski dolini, da se bo pri nas ustanovil Sokol. 1. t. m. je prišel med nas br. Bučar iz Ljubljane in nam govoril v gasilskem domu. Njegovemu pozivu smo se rade volje od-

Tisto popoldne je Vanda odhajala z zelo mešanimi občutki iz Kresja.

Ko je hitel vlak čez polja in travnike, je premišljala svoje življenje in mislila na svojega očeta.

Zdaj se je spomnila, zakaj je bila tako rada v družbi trgovca Skalarja. Zdaj je šele vedela, zakaj se ji je tako prijateljsko omilil njegov sin Andrej, čeprav se ni nikoli mogla zaljubiti vanj. Spoznala je, da jo je klicala lastna kri, ki se je pretakala po žilah njenega očeta in brata.

Profesor Filip je pa hodil tedaj zamišljen po polju za mestom in gledal za vlakom, ki mu je odpeljal najdražje bitje.

Zopet je mislil na dom in na domačijo, ki jo je tako ljubil. Mati mu je zbolela. Klicala ga je. Tudi zemlja ga je klicala. Najrajši bi vse pustil in se vrnil. Pričel bi zopet kmetovati kakor tam v daljnji Rusiji, kjer je bogatemu kmetu pomagal obdelovati zemljo in je bil zdrav in vesel kakor prej nikoli. Res ni bil tam v daljni deželi srečen, saj ga je klicala domača gruda, a tu je bil zdaj še nesrečnejši. Zaljubljen se je, toda domneval je, da ne bo njegova ljubezen nikoli uslišana.

«Domača zemlja bi mi pač vrnila duševni mir! Znoj, ki bi ga izcejel, bi mi umiril sree! V delu in trudu bi mnogo pozabil!» si je često dejal.

Vanda ni vedela, da beži pred lastno srečo, da tudi Filip čuti zanjo in jo ljubi. Če bi bila to slutila, bi bila izstopila na prvi postaji in se vrnila v Kresje, kjer bi bila ostala, dokler bi želel njen dragi.

Le Andrej se je dobro počutil. Vedno pogosteje je zahajal h Grebenčevim. Dočim Lina Filipu ni ugajala, je bila Andreju zelo všeč. Veselila ga je njena površnost in lahkomiselnost.

Njena lahna narava in radostno čebljanje mu je bilo drago. Še površno gledanje življenja, lastno mnogim malomeščanskim dekletom, ki si domišljajo, da brez njih ne more biti življenja, mu je ugajalo.

Lina je bila vesela in srečna.

Preden je Andrej zapustil malo mesto, sta zopet sedela s prijateljem v krčmi in se poslavljala.

«Jutri sem povabljen na kosilo h Grebenčevim. Praznovali bomo zaroko, a nato se takoj odpeljem.»

«Čestitam!» je odvrnil Filip, resno gledajoč predse.

«Tako mrk si postal. Kako si bil včasih vesel. Zdaj si je popolnoma izpremenil. Pa vendar ni tudi vate izstrelil Amor goreče pšice ljubezni,» se je šalil Andrej.

Filip je skomignil z ramami. Odvrnil je:

«Od doma so mi sporočili, da je mati zbolela. Sestra se ne mara poročiti. Posestvo bo šlo v tuje roke. Mnogo zemlje imamo. Zal mi je zanjo. Najrajši bi vse pustil, se vrnil domov in pričel kmetovati. Tudi kmetje morajo biti izobraženi. Z Amorjem se pa ni šaliti! Ne bom skrival pred teboj. Vse ti povem. Rad imam Vando. Nisem se ji razodel. Odlasal sem od dne do dne. Bal sem se košare. Pa mi je lepa ptička pobegnila. Morda je ne ujame nikoli več?»

Andrej, ki je bil zelo dobre volje, je potrepil prijatelja po rami in ga tolažil:

«Naj te nikar ne skrbi! Vse se bo srečno izteklo. Zanesi se name! Nisem samo njen stari znanec, temveč še vse kaj drugega. Njen brat sem!»

Razložil je Filipu, kako in kaj. Obljubil mu je, da bo vprašal Vando kar naravnost.

«Če ji pa ne ugajaš, je najbolje, da jo kar pozabiš! Saj veš, kaj je ljubezen!»

«Kakor se mi vidi, je čula različne laži, ki so jih raztrosile nekatere babnice, ker sem premalo vaju klečeplazenja. Naše malomestne mamice so pač velike prijateljice laskavih besed in poklonov, pa če so še tako prisiljeni in neokusni.»

Oče in sin.

Jasna poletna noč leži nād zemljo.

Po vaškem polju hodi norec Čiček. V nebo strmi. Glasno govori:

«Pozdravljene zvezde! Vsaka zase je zvezda sreče. Da, da, vsaka je zvezda sreče, a nebo samo je ogromno igrišče! Nebeščani igrajo na njem. Sem in tja vas spuščajo. Večernica, ti si karin as. Kako se blestiš na božjem svodu! Luna, ti skrivnostna zapeljivka, ti si srčni as. Ljubezen razodevaš! Daleč pod vami vzdrhteva temen oblaček. Poznam ga. To je pikov as, as nesreče. A kje je križev as? Ze ga vidim! Velikansko Rimsko cesto je presekala črna senca in ogromen križ sega preko neba. Pa ne boste samo vi igrali! E, nebeščani, tudi jaz zaigram! Bednega norca vsakdo prezira! Vendarle bom igral!»

Zasmejal se je. Zaprl je oči in se pričel divje vrteti okoli svoje osi. Nato je vrgel klobuk kvišku in pogledal za njim.

Čiček se je zarežal:

«Vedel sem, da je moj križev as, ki je križ trpljenja, namenjen mi že od mladosti! Ze ko sem se rodil, bi me bila kmalu utopila pijana babica v perišču vode, ko me je kopala. Komaj sem se nekoliko zavedel, me je oče tepel. Često sem dobival udarce namesto kruha! Potem pa se je pričelo najhujše. Oče naju je zapustil, mene in mater. Kako se je sirota borila, da me

zvali in se vpisali v Sokola. 2. t. m. pa je prišel br. starosta sokolskega društva iz Velikih Lašč in na ta dan se je ustanovila v Škocijanu sokolska četa. Za starosta je bil izvoljen br. Herman Peterlin, za podstarosta br. Franc Gruden, za tajnico sestra Danica Peterlinova, za načelnika br. Janko Virant, za blagajnika br. Franc Kraljič, za revizorja pa brata Alojzij Šmuc in Anton Starc. Razen teh je še 19 članov sokolske čete. Sedaj obhvatimo moč narodne sloge. Odkar je zaklical naš preljubi kralj Aleksander: Mir vam bodi! in ukinil strankarske prepire, je zavlada pri nas lepa sloga. Ta sloga naj se vidi tudi ob ustanovitvi sokolske čete, kateri se vsi složno pridružite! Sokoli, le pogumno na delo! — Snega imamo zelo mnogo. Minili petek je ves dan snežilo.

DOLENJSKE TOPLICE. V nedeljo 1. t. m. sta se poročila v Dolenjskih Toplicah večletna naročnika «Domovine» gg. Lovro Zupan, pekovski mojster, in Anton Bučar, posestnik, mlinar in žagar, s sestrama gospodičnima Ano in Jožefo Bradačevima. Oba novoporočenca sta delavna člana Sokolskega društva, kateremu je g. Anton Bučar tačasni načelnik. Obema naše priščne čestitke in obilo sreče!

PREDGRAD OB KOLPI. Tukajšnje gasilno društvo je priredilo 1. t. m. dobro uspelo igro «Najboljši je gasilec». Vstopnic se je prodalo nepričakovano mnogo in je bilo občinstvo z igro zelo zadovoljno. Ploskanja ni bilo ne konca ne kraja. Igralci so nastopali v belokrajinskih, odnosno poljanskih narodnih nošah, kar je na občinstvo še posebno prijetno vplivalo. Gasilnemu društvu v Predgradu se prav lepo zahvaljujemo, ker nam je pripravilo tako lep užitek z dobro nastudirano igro, z izvrstnim petjem in tamburaskim zborom. Pričakujemo, da bo gasilno društvo kaj kmalu zopet imelo tako lepo prireditev.

VINICA PRI ČRNOMLJU. Od nas se prav redko kdo oglasi, čeprav je tudi pri nas vedno dosti novic. Letos imamo že drugič pasji kontumac, ker se je pritepel 20. januarja od nekod stekel pes, ki je baje ogrizel v eni noči vse pse v Podklancu, Goljeku, Vinici, Drenovcu in Sečjem selu. 1. februarja je steklega psa ustrelil Jurij Mihelč z Vinice. Ker se je bilo bati, da

bodo tudi drugi psi stekli, so dali pobiti vse pse. Vprašanje pa je, kako bi mogel en pes obgristi toliko psov. Kakor se sodi je bilo vsega skupaj pobitih okrog 35 psov. Všeč nam nikakor ni bilo pobijanje psov kar s palico in z nožem. Naj bi jih vsaj postrelili.

DOBRAVICE PRI PODZEMLJU. Ker se ni od nas že dolgo časa nihče oglašil, vas prosim, gospod urednik, da priobčite ta dopis v cenjenem listu «Domovini», katerega tudi pri nas z zanimanjem beremo, in to kljub temu, da ga imajo nekateri za brezverskega. Dasi se malo oglasimo v časopisih, vendar tudi mi napredujemo. Pred dvema letoma ustanovljeno gasilno društvo lepo uspeva. Vodstvo društva je v rokah res pravih mož, ki se zavedajo svoje dolžnosti in koristi te prepotrebne ustanove. Društvo si je v teku svojega kratkega obstoja, v dveh letih, zgradilo lep dom in nabavilo tudi novo ročno brizgalno, za kar gre hvala vsem članom in vsakemu, ki je podprl društvo.

GORAČI PRI ČABRU. Goračani radi čitamo vašo lepo in priljubljeno «Domovino». Ker vidimo razna pisma iz vseh krajev, tudi mi prosimo za malo prostora. Ni še dolgo, kar smo pripadli Goračani s čabarskim srezom k Dražski banovini. Gotovo so mnogim čitateljem neznanе naše gospodarske razmere. Pri nas se pač ne moremo pohvaliti s svojimi pridelki; prirase nam le nekaj krompirja in drugega sočivja. Naši ljudje pa si služijo kruh kot gozdni delavci v Slavoniji, Franciji in drugod po svetu. Doslej smo si na ta način služili kruh, v zadnjih letih pa je zaslužek tako pičel, da je siromaštvo pred vratmi. Od železnice smo oddaljeni čez 40 kilometrov. Pred nekaj leti smo imeli nekateri še nekaj svojega lesa, ki smo ga lahko za lep denar prodali. Zdaj pa so cene lesu tako padle, da lastnik niti za svoje delo ni plačan, les pa mora dati popolnoma zastoj. Vsi si že želimo, da bi kmalu stekla železnica po naših krajih, da bi se mogla razviti kaka industrija. Le tako bošta lahko naš kmet in delavec zaslužila kruha svojim otrokom doma. Pa še eno upanje imamo — naše gozdove, ki so sedaj vsi zanemarjeni. Pod starimi drevesi se gnete na stotine mladih. Vsi gozdovi so polni

razpadajočega drevja, kjer se redijo le drevesni škodljivci. Čitali smo nedavno, da bo mogoča po novem zakonu delitev teh obširnih gozdov, česar smo se vsi razveselili.

KAPELE PRI BREŽICAH. Kraji ob okrajni cesti, posebno pa Podvinjak trpe že več let hudo nadlogo. Predrzni kokošji tatovi praznijo kurnike kakor za stavo. Vkljub vsem prizadevanjem oblastev se doslej še ni posrečilo izslediti tatov. V noči na 6. t. m. sta se podala dva kokošja tatova na svoj lov in obiskala kurnike Franceta Vidmarja, Franceta Hotka in Janeza Bortiča. Ker pa so imeli le-ti dobro zaprte kurnike, nista prišla tatova na svoj račun. Zato sta jo mahnila še k Francetu Proscencu, ki leži bolan, in sta tatova sodila, da bo tam lep plen. Res se jima je posrečilo vdreti v kurnik in ukrasti 14 kokoši. Za tatovoma tudi sedaj ni sledu. Vsi okoličani naj dobro zapirajo svoje kurnike in pazijo zlasti v temnih nočeh, da jim ne pride nepridiprav v goste.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Pasja zalega v naši občini je že tako velika, da se malokje najde kakšna hiša brez psa. Najrajši imajo pse čuvaje mali posestniki in kočarji, med katerimi je dosti takih, ki zaradi revščine psov ne morejo v redu hraniti. Sestradne živali se zato klatijo po loviščih in ugonablajo divjačino. Kakor se čuje, namerava občina uvesti pasji davek, ki pa naj bo tako velik, da se bo marsikdo premislil imeti psička, ki ga ne more preživljati in ki ga tudi za ničesar ne potrebuje. Posestnike psov že sedaj opozarjamo, da se bo vsak po revirju se potikajoči pes v času prepovedi lova brez usmiljenja ugonobil od lovskih čuvajev, kakor to dovoljuje zakon. — Praznika 1. in 2. t. m. sta bila polna živahnih prireditev. Prva nedelja ali prvi praznik v mesecu sta najpripravnejša za veseljačenje. Dokler je kak belič v žepu, se veseljači, čeprav potem ves mesec stradaš.

PREVORJE. Svoječasno je bilo pri nas pred pustom prav živahno, letos pa je vse mirno. Nič ženinov, nič nevest. Gospodarska kriza in pomanjkanje denarja sta kriva, da je tako malo porok. — Huda nesreča se je zgodila te dni. Neki voznik iz Podsrede je vozil hrastov les ob soteski

je preživela! Vse je minilo! Mati je umrla, jaz sem ostal sam! Pa se je zgodila nesreča. Nekaj let sem obiskoval mestno šolo. Pa je prišel vmes ta Bincelj! Tat je tat, pa če ga vržeš desetkrat ob tla. Še ko je bil šolar, je že kradel. Bil je zvljačen in zloben. Skupaj sva stanovala. Vse je tako uredil, da so tovariši smatrali mene za tatu. Pričeli so se me ogibati. Premišljal sem, kaj to pomeni. Naposled mi je vendarle nekdo, ko sva se sprla, zabrusil v obraz, da sem tat. Ta beseda je zadostovala, da sem vse skupaj pustil in odšel. Je pač tako, če je človek pošten. Beseda tat je zanj najhujši udarec! Vstopil sem v neko službo, ki sem jo pa kmalu pustil. Zagledal sem se v neko dekle. Vanjo se je zaljubil tudi Bincelj, ki ga je vrag prinesel kmalu za menoj. Premotil jo je. Tako daleč jo je zapeljal, da me je hotela oslepariti in mi naprtiti očetovstvo. Ko sem zvedel, kaj je storil z njo Bincelj, sem ga naklestil. Vrnil mi je z obrestmi. Skrivaj me je napadel in mi vrgel debel kamen v glavo. Ze od tedaj me je pričela boleti glava. Razbojniku ni bilo še dovolj. Zažgal je našo bajto. Tisti tram, ki mi je padel na glavo, mi je vzel pamet. Tako pravijo ljudje. Morda res nisem vedno pri pameti. Najbolj se pač bojim lune. Res ima čudno moč do mene. V glavi se mi vrti, če jo gledam. In prav tedaj se spomnim vedno na tisto siroto, ki ji je uničil Bincelj življenje. Ne vem, zakaj se mi vidi, da me gleda iz lune njen obraz tako žalosten in trpeč, kakor je bil tedaj, ko so mrtvo potegnili iz vode, v katero je obupana skočila. Zdaj sem pa sam! Ne! Še vedno živi moj oče, tisti, ki prodaja medena srca, sam pa nima niti kamnitega.

Utihnul je. Obsedel je v travi sredi polja in se zamaknil v šepetajočo naravo. Prisluškoval je njeni pesmi in sanjaril.

Tako je često sedel v prirodi dolge ure in se ni naveličal. Mirno in nepremično je ždel kakor kip. Če bi ga bil kdo videl, bi si ne mogel misliti, da je to živo bitje. Čutil je, da iz valujočega žita ne kipi samo pesem narave, temveč da mu vstajajo nove misli, ki so čiste in jasne, kakršne morejo misliti le pametnjaki. Krepilo ga je to premišljanje.

Prav nočoj je Čiček razburjen kakor že dolgo ne.

Iz mesta je prejel vabilo, naj se oglasi v bolnici pri očetu, ki je na smrt bolan.

«Vrag mu tlači svoj rep v usta! Zato zdaj mene kliče, da bi mu pomagal. Težko umira! Mora ga tlači in ta mora je krivica, ki jo je storil. Pomagati mu pač ne morem! Meni stari še vedno lahko pomaga, saj ima denar! Ne, zaradi denarja ga pa ne obiščem! Šel bom k njemu. Poskusil mu bom rajši odpustiti, če bom mogel. Ne vem, če bo mogoče. Če ne bom zbežal, preden ga zagledam.»

Nekaj časa se je še jezil nad očetom. Vendar je zavil na glavno cesto. Hitro je stopal proti gozdu in se še dalje pomenkoval sam s seboj.

Tik gozda je naletel na mladega popotnika, ki je bil tudi namenjen v mesto.

Mladi rokodelič je s strahom opazoval kosmatega velikana, ki se mu je divje režal in ga takoj sunil v bok:

«Ti, fant, zakaj pa hodiš sam po svetu? Mleko se še drži tvojih ust in strah ti čepi v očeh, ti pa laziš okoli!»

Mali, suhljati mladenič je še enkrat plašno pogledal noreca in se nato molče spustil v beg.

Čiček je ostro zažvižgal in ga dohitel v nekaj skokih:

«Ali meniš, da mi boš ušel? Vesel bodi, da imaš poštenega spremljevalca! Nikar ne sitnari!

Sicer te stresem iz tvojih hlačic, da boš moral v Adamovi obleki skozi mesto.»

Rokodelec se je pomiril. Pričela sta se pomenkovati in se kmalu dobro razumela.

Dospela sta v mesto. Mladenič je odšel svojo pot. Poslovil se je že prej prijázno od Čička. Zdaj je bil kar vesel, da sta hodila skupaj, saj je znal norec tako prijetno kramljati. Če bi kdo fantu omenil, da je hodil z norcem, bi ne verjel.

Čiček je takoj odšel v bolnico.

Stari medicar Jaka je ležal sam v majhni bolniški sobi in pričakoval svojega sina.

Njegov obraz je bil voščenorumen. Siva brada se je kodrala prav do oči, ki so iz globokih votlin vročično zrle v vrata.

Vstopila je usmiljenka.

«Ali ga še ni? Brez njegovega odpuščanja ne morem umreti! Vedno ga vidim, bednega norca, kateremu sem kriv, da ni užival sreče v življenju. Uničil sem mu ga, s korenino sem ga uničil! Prezrl sem ga že v njegovi prvi mladosti.»

Zakašljal je.

Usmiljenka ga je s tihim glasom prosila, naj molči in se ne razburja.

Na hodniku so se začuli koraki.

Neka usmiljenka je odprla na stečaj vrata in potisnila v sobo Čička.

Norec je mežikal z očmi, ker je prišel hipno iz teme. Nato je pričel mrko gledati okoli sebe. Ko je videl prijazen in ljubezniv obraz mlade bolničarke, se je sunkoma odkril. Ker ni vedel, kam naj položi klobuk, ko je bilo vse tako lepo belo, ga je vrgel kar na tla.

«Aleš, sin moj!» je zaklical stari medicar.

Njegov tihi, sikajoči glas je vzdramil norca. Pogledal je na posteljo, kjer je zagledal bolnika. Obraz se mu je takoj sovražno zapačil.

(Dalje prihodnjic.)

Bistrice. Pa se je po nesreči zvrnil voz z voznikom in konji v reko. Voznik je hitro odrezal jermenje, da so se rešili konji, drva so pa splavala po vodi. — Na Prevorju so začeli nekateri zasajati vinograde, kar je hudo brezpametno, saj gre vino vedno teže v denar. — Na svečnico so se sprli med sv. mašo fantje pri stari šoli in je eden fantov lovil drugega s kolom v roki. Da se mora res vsaka nedelja končati s fantovskimi sirovostmi!

VELIKA PIREŠICA. Ob ogromni udeležbi se je vršila v soboto 7. t. m. zvečer v narodni šoli na Veliki Pirešici ustanovitve Sokolskega društva. Iz Celja je prihitel ob skrajno slabem vremenu na zbor požrtvovalni brat starosta celjske sokolske župe, ravnatelj Smertnik, ki je v krasnem govoru obrazložil pomen sokolstva. Hvala tudi bratom in sestram celjskega Sokola, ki so se udeležili zboru. Vsa čast in vse priznanje pripravljalnemu odboru, ki se je zelo potrudil, da je naposled prišlo do ustanovitve društva, ki šteje že nad 80 članov in članic. Uprava, potrjena od župe, je naslednja: starosta posestnik Teržan Martin, podstarosta posestnik Grobelnik Franjo, načelnik posestnikov sin Oplotnik Konrad, namestnik, posestnikov sin Puncer Ivo, načelnica učiteljica Srebrničeva Karla, namestnica učiteljica Amanda Floreninjeva, prosvetar nadučitelj v pokoju Klemenčič Jože, tajnik nadučitelj Cajnko Avgust, blagajnik posestnik Cokan Martin; odbor: posestnik in župan Krajnc Davorin; Bednak Ivo, Špeglič Jože, Videnšek Tone, Grobelnik Jakob in Podpečan Martin. Zavedni občani velikopirski, zbudite se in pristopite k društvu, ker le tako bo društvo lepo napredovalo in moglo uspešno delovati za blagor naše ljube domovine.

KONJICE. Planinski in lovski ples, ki ga je priredila podružnica SPD, je v vsakem oziru dobro uspel. Društvo se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k uspehu. Na prireditvi je bila izvoljena za planinsko rožo gdč. Lori Šucová. — V podružnični postojanki v koči na Pesku se vrši smučarski tečaj obiskovalcev sokolske šole iz Maribora, katerega poseča preko 40 Sokolov. Teren okoli Rogle, kjer koča stoji, je priznано najboljši smučarski teren na Pohorju. — Tudi pri nas je

pričela razsajati nadležna hripa. Skoro v vsaki hiši imajo kakega bolnika. Smrtnih primerov doslej ni bilo. — Sokol priredi na pustno soboto maškarado v Narodnem domu. Vsako leto je bila ta prireditev dobro obiskana, kar je pričakovati tudi letos. Čisti dobiček je namenjen fondu za gradbo lastnega doma. — Sokol v Zrečah pa je priredil v svoji telovadnici, ki jo je postavil starejšina, g. Davorin Kračun, predpustno zabavo v nedeljo 8. t. m. Dvorana je brezdvomno največja v vsej Dravinjski dolini in društvu je čestitati k tej pridobitvi. Tako mu bo tudi omogočen čim večji razmah. — Tukajšnji posestnik Gregor Kalšek je peljal s parom volov vprežen voz v Konjice. Baš pred Merkšovo hišo pa se je zgrudil nad 400 kg težak vol na tla in na mestu poginil. Po živnozdravnikovi izjavi je bilo živinče bolno za vraničnim prisadom. Za kmeta, ki ga tarejo že vse nesreče, je to pač hud udarec.

DOLGOŠE PRI MARIBORU. Občinski odbor naše občine je na svoji zadnji seji sklenil, da bo dal pomladi zidati občinsko hišo, in to v gramozni jami, iz katere se menda že dve sto let izvaža prodec. V ta namen je zaprosil tudi banovino, da mu dovoli najeti posojilo v znesku 80.000 Din. Davkoplačevalci v Dolgošah pa smo mnenja, da je treba to zadevo dobro premisliti. Če se že hoče naprtiti na naše rame to breme in sezidati občinski dom, naj se poišče drug primernejši prostor, ki bo v ponos in olepšavo občine. — Pomlad dek Rdečega križa v Brezju je priredil 1. t. m. lepo igro «Prisego ob polnoči» pod vodstvom šolskega upravitelja g. Petroviča. Vsi igralci so se dobro postavili. Le tako naprej!

RAZVANJE PRI MARIBORU. Dne 19. januarja je imelo tukajšnje domače gasilno društvo svoj redni občni zbor. Iz poročil načelnika g. Visočnika Ivana, tajnika in blagajnika je bilo razvidno marljivo in neumorno delovanje društva. Zadnja točka dnevnega reda so bile volitve odbora. Novoizvoljeni odbor je naslednji: načelnik Visočnik Ivan, namestnik Onič Matija, poveljnik Zoihter Anton, tajnik Lubajšek Herman, blagajnik Kozar Simon (prej Kac Mihael starejši, ki je to mesto odklonil), vodja plezalcev Lubajšek Herman, namestnik Visočnik Štefan, vodja

brizgalcev Kaloh Franc, namestnik Lebe Slavko, strojnik in šofer Čelofiga Ivan. Mnogo požrtvovalnosti je zahtevalo minilo leto in mnogo marljivega dela, zato pa so tudi uspehi lepi. Po tej poti bo hodilo društvo tudi letos.

MALA NEDELJA. Naše mlado gasilno društvo bo imelo v nedeljo 15. t. m. popoldne v Društvenem domu gasilsko veselico s sodelovanjem narodnega kulturnega društva. Na programu bodo lepe pevske točke in gledališka igra, naposled pa tudi prosta zabava s plesom. Zeleti je, da bi naše ljudstvo prav ob tej priliki z obilnim obiskom pokazalo, da je voljno, s skromno vstopnino pomagati društvu do čim večjega uspeha, saj vrši društvo vzvišene človekoljubne naloge! Danes je društvo še podobno kmetu, ki mora iti orat brez pluga, podobno je delavcu, ki mora iti kopat brez motike, ker nima sredstev, da bi si nabavil orodje, ki ga potrebuje. Malonedeljsko gasilno društvo si želi nabaviti prepotrebno gasilno orodje, da bo moglo v primeru nesreče pomagati vsakemu prijatelju in neprijatelju, znancu in neznanцу, siromaku kakor bogatašu v trenutku, ko obupno zre v kruto plapolanje ognja, ki mu hoče uničiti to, kar si je pridobil z delom žuljevih rok. Plemenita je misel gasilstva. Poleg jugoslovenske zavesti, domoljubja in ljubezni do kralja krepi ta misel gasilčevo voljo in srčno kulturo, saj gasilec daruje svojemu nesrečnemu bližnjemu v potrebi čas, moči, celo zdravje in večkrat tudi življenje. S tem, da se boste udeležili nedeljske veselice, boste pomagali društvu korak naprej, ker čisti dohodek je namenjen za nabavo gasilnega orodja. Člane pa bo to bodrilo k novemu pogumu, da bodo z novim veseljem nadaljevali gasilsko delo Bagu v čast, bližnjemu v korist.

BUNČANI POD VERŽEJEM. «Domovina», ki se pri nas zelo čita in širi, prinaša vendarle malo novic od nas. Sicer je pa naše naselje tudi mirno, ker je daleč od glavne ceste in brez prometa. Naši fantje so miroljubni in ga izpijejo le ob gotovih prilikah kakozarček. Vsa čast jim, da ne poznajo sirovega pretepanja. — Kakor povsod, zavzema kriza tudi pri nas vse kote in koticke. Zlahtnega vina ne moremo prodati, ali če ga kdo

Soteščan:

Dedinja treh gradov

Povest iz starih časov.

Gospa se je sprehajala po vrtu med košatimi lipami in kostanjmi. Čim je zagledala mladega jezdeca, je obstala in obledela. Spoznala je viteza, svojega domnevnega nasprotnika. Oskrbnik Kordman ga ji je natančno opisal.

«Čemu je prišel? Ali sluti?» se je plaho vpraševala. «Kdo je izdajalec?»

Bližala se mu je počasi, s prisiljenim nasmeškom je prikrivala bojazen. Pokazati se je hotela mirno in nedolžno, sicer bo izgubljena. Prebrisanec ne sme opaziti, kaj je skrito v njenem srcu.

Spodobno jo je pozdravil in ji poljubil roko. Besede so mu bile mehke in prijazne, obnašanje plemenito. Nastopil je ponižno; prav potihoma je izgovoril svoje ime, ko se ji je predstavil. Nobelega zloga ni poudaril.

Tem bolj ponosna pa je bila Marta, ko je omenila sorodstvo z graščakom Lenardom. Vrhu tega je navedla še dolgo vrsto slavnihih imen, okrašenih s častnimi naslovi. Ugasle mladostne poteze ji je oživljala zgovornost in odganjala bojazen, katero je Herman v začetku skoro že opazil. Tako nekam čudno se je vedla, ko mu je prišla nasproti. Čutil je, da se ji je tresla desnica, ko jo je pritisnil na usta. Šele ob obujanju nekdanjih spominov je pozabila mučno sedanost.

Vitez je moral biti previden, ni se smel prenačati ali zaleteti. Spoznal je, da občuje z navihankom, katere ne bo tako lahko ugnati. Vsako besedo je pretehtal in jo še osladil s prijaznostjo, preden jo je izgovoril. Vse to je čudežno prijačevalo.

«Milostiva, prišel sem se vam zahvaliti», je prekinil njeno gostolenje. «V imenu grajskega gospoda.»

«Storila sem le svojo dolžnost», se je branila zahvale. Nato je otožno povescila glavo in rekla: «Ali je res, kar se je zgodilo? Ubogi Lenard!»

«Zal, da je resnica. Marice ni — pa ne vemo, ali je živa ali mrtva...»

«Ubožica!» se je pačila z namišljenim pomilovanjem. «Ali niste našli ničesar, kar bi pojasnilo njeno usodo?»

«Nekdo je menda prinesel njeno krilo, ki ga je našel v gozdu. Pravijo, da je prerezano z nožem in okrvavljeno...»

«Umorjena!» je kriknila v navidezni grozi, skrivaj pa ji je ugajalo poročilo. Kar oddahnila se je v zavesti, da so uspeli podtaknjeni sledovi.

«Prav je, da smo rešili vsaj očeta, k čemur je pripomogla vaša iznajdljivost. Bali smo se, da bo od žalosti umrl.»

«Dolžnost in sočutje sta me privedla do tega koraka. Slajša kot vse na svetu mi je zavest, da smo mu ohranili življenje.» Marta je položila roko na prsi ter se hinavsko ozrla proti nebu.

«Lenard je sicer nekoliko dvomil, a smo ga premotili», je vitez nadaljeval po kratkem molku. «Marica se je naglo udomačila...»

«Skrbelo me je, da se ne bo mogla privaditi.»

«Deklica je dovezetna. Čudovito hitro se je uživel...»

Marta je trgala sadove, ki so zrasli na njenem drevesu. Vitez se ji je mahoma prikupil; prečno so ji ga naslikali, prav nič se ji ni zdel nevaren. Povedla ga je v vrtno lopico ter mu postregla z jedjo in pijačo. Dolgo sta se živahno razgovarjala.

Viteza je zanimalo vse, kar je videl okrog sebe. Občudoval je staro zidovje, ovito z divjo trto. Skrivaj pa je opazoval gospo Marto, toda

vzlic vsej pozornosti ni mogel najti nič posebnega, kar bi bilo potrdilo njegove slutnje. Končno je ugotovil dejstvo, da se njeni pogovori umikajo sedanosti v polugaslo preteklost. Najraje je govorila o šumnih zabavah, kjer so se ji klanjali častilci ter jo oboževali. Tedaj je vzdihnila: «Zdaj je minulo, vse me je zapustilo!»

«Teško vam je živeti v tej samoti», jo je hotel povesti v sedanost. «Zakaj ste se odpovedali družbi in kratkočasju?»

«Vsega sem se naveličala», mu je odgovorila. «Starost me je priklenila na to zidovje.»

«Tukaj vas nihče ne moti. Kraj je osamljen, boljsega si niste mogli izbrati.»

«Samo noči so puste in dolgočasne. Ti dolgi in mračni hodniki, kjer tako votlo odmevajo koraki, kadar se prestopim...»

«Potemtakem so pod gradom podzemski prostori...»

«Ne vem, ni mi znano», je naglo zanikala. Poteze na obrazu so se ji mahoma izpremenile.

«Strahov se ne bojte!» jo je položil, misleč, da jo je prestrašil. «Menda niste praznoverni.»

«Nič kaj rada ne slišim o strahovih», se je prisiljeno nasmehnila. «Nehote pa me obide groza...»

«Pod hodniki so najbrž votline», jo je hotel pomiriti. «Le nikar se ne strašite!»

«Naj bo, kar hoče», ga je zavrnila. «Nikoli ne bom raziskovala.»

«Pa bi vendarle rad videl, želel bi vam dokazati. Zanimajo me tudi druge znamenitosti, predvsem starinski ostanki...»

«Pojdiva», se je vdala, zakaj sumljivo bi bilo, ako bi se upirala ali celo branila. Noge so se ji šibile, ko je stopala proti vhodu. S tresočo roko je odprla velika železna vrata. Po vsem telesu jo je spreletela groza, ko so rezko zaškripala.

proda, ga da za tako nizko ceno, da si z izkupičkom ne plača niti škropljenja vinograda. — Naše prebivalstvo je mirno in delavno. Imamo tudi dobro organizirano gasilno društvo, ki se zaveda svojih dolžnosti in gasilskih načel: Če kliče zvon in gasilski rog, je dan ali noč, brat gre bratu na pomoč. — Sladki jarem zakonskega stanu bo tudi letošnji predpust podelil nekaterim našim mladencam in mladenicem.

DOMAČE NOVOSTI

O P O Z O R I L O.

Cenjeni naročniki, ki so našli v zadnjih dveh številkah priložene položnice, in oni, ki jih dobe danes in v prihodnji številki, so s tem opozorjeni, da imajo še dolg na naročnini za minulo leto. Dolg morajo še ta mesec poravnati, ker v nasprotnem primeru bomo morali pošiljanje lista ustaviti.

Upravništvo «Domovine».

* Kraljevski par se je povrnil iz Zagreba v Beograd sredi minulega tedna.

* Kraljeviči na Bledu. Te dni je prispel v Ljubljano dvorni vlak, s katerim so se pripeljali prestolonaslednik Peter in kraljeviča Tomislav in Andrej. Na peronu kolodvora so se zbrali odlični zastopniki civilnih in vojaških oblastev. Iz vlaka je stopil adjutant kraljice, podpolkovnik Pogačnik, ki se je pozdravil s predstavniki oblastev. Dvorni vlak je nato nadaljeval svojo pot na Bled.

* I. državno štetje v naši državi se bo v zmislu zakona, ki ga je kralj podpisal, izvršilo na podstavi stanja ob polnoči od 31. marca na 1. april letos. Obenem bo tudi popis kmetij. Popis bodo izvršili banovinski in občinski posebni odbori s pomočjo popisovalcev, ki jih bodo določila občinska oblastva.

* Dr. Korošec profesor združništva na beograjskem vseučilišču. Za honorarnega profesorja za združništvo na beograjski kmetijski fakulteti je bil izvoljen bivši minister dr. Anton Korošec.

* Sprejem gojencev v vinarski in sadjarski tečaj v Kapeli. Banska uprava Dravske banovine je odredila, da se priredi tudi letos v Kapeli devetmesečni tečaj za kmečke in viničarske mladence v svrhu temeljite izobrazbe v vinarstvu, sadjarstvu in kletarstvu. V tečaj, ki bo trajal od 1. marca do 30. novembra, se sprejme 12 mladencev, ki so stari najmanj 16 let, dovolj zdravi in razviti za izvrševanje vseh praktičnih opravil. Pouk bo predvsem praktičen in toliko tudi teoretičen, kolikor je to za boljše razumevanje vsakega posameznega opravila v vinogradu, trsnici, sadovnjaku, drevnici in vinski kleti neobhodno potrebno. Gojenci dobe prosto stanovanje, brezplačno popolno oskrbo in po 50 Din na mesec za nabavo potrebnih učil. Prošnje za sprejem je opremiti s kolkoma za 20 in 5 Din in jim priložiti krstni list, zdravniško izpričevalo, odpustnico osnovne šole, npravnstveno izpričevalo in izjavo staršev, da puste prosilca devet mesecev nepretrgoma v tečaju. Tako opremljene prošnje naj posilici osebno predložijo najkasneje do 15. t. m. pri upravi banovinske trsnice in drevnice v Kapeli, pošta in železniška postaja Slatina-Radenci.

* Delo mariborskega sreskega cestnega odbora. Nov kamenolom si bo v zmislu zadevnega sejnega sklepa z dne 1. t. m. dobavil mariborski sreski cestni odbor. Zaradi obsežnosti okoliša in ogromnih nalog za vzdrževanje dobrih cest je kamenolom z dobrim materialom na vsak način nujno potreben, ker gramoz iz Drave in gramoznih jam nikakor ne ustreza našim preobremenjenim cestam. Cestni odbor se bo sporazumel z banko upravo, da bo tehnično osebje poiskalo tak kamenolom na primernem mestu. Seveda bo potreben tudi še drobilec za gramoz. Novi sreski cestni odbor v Mariboru je na svoji prvi seji tudi sklenil, da bo najel po navodilih banske uprave posojilo za gradnjo novih cest, kakor Pesnica—Sv. Lenart—Sv. Benedikt—Gornja Radgona, Sveti Peter—Ložane, Jelovec—Sv. Križ, Pekre—Rad-

vanje, Slovenska Bistrica—Oplotnica in drugih cest.

* Ustanovitev podružnice Državne obrtne banke v Ljubljani se je izvršila v torek v posvetovalnici Mestne hranilnice v Ljubljani. Centralo sta zastopala njen predsednik g. Milan Stojanović in njen generalni ravnatelj g. Milan Dragič. Zborovanje je vodil član centralne uprave g. Engelbert Franchetti. V podružnični poslovni odbor so bili z vzklikom izvoljeni naslednji gg.: Bajcar Ivan, sedlar v Zagorju ob Savi; Baraga Ludovik, mehanik; Franchetti Engelbert, brivski mojster; Pičman Lovro, kleparski in inštalaterski mojster; Ravnihar Fran, tesarski mojster; Rebek Josip, ključavničarski mojster; Urbas Miroslav, tovarnar; Vidmar Karol, pekovski mojster, vsi v Ljubljani. G. Franchetti je na koncu zborovanja še sporočil, da je podružnici zagotovljen lokal na Dunajski cesti št. 31 (v Zidarjevi hiši) v Ljubljani, kjer bo podružnica pričela poslovati najkasneje 1. aprila.

* Zavarovanje obrtnikov. V zvezi z željami, ki so jih izrazili obrtniki članom kraljevske vlade ob priliki njihovega potovanja po državi, je beograjska Obrtna zbornica poslala predsedniku ministrskega sveta in ministru za trgovino in industrijo vlogo, ki vsebuje obrazložene želje zbornice o vprašanju prisilnega zavarovanja obrtnikov ob boleznih, starosti in smrti. V predlogu je izrečena želja, naj se to zavarovanje obrtnikov uredi s posebnim zakonom.

* Sestanek delavskih organizacij v Beogradu odklanja novi zakonski načrt o socialnem zavarovanju. Te dni se je vršil v prostorih Delavske zbornice v Beogradu sestanek, ki ga je sklicala beograjska Delavska zbornica v svrhu proučevanja novega načrta zakona o socialnem zavarovanju. O načrtu se je razvila živahna debata in se je naposled sprejela resolucija, v kateri se delavstvo izjavlja proti temu načrtu in stavlja na koncu nekatere svoje zahteve. Načrt je odklonilo tudi zagrebško delavstvo.

* Cena soli. Na pritožbo konsumentov, da mali prodajalci soli prodajajo sol draže, kakor je odrejeno, je monopolska uprava razglasila ponovno cene soli. Morska sol se mora prodajati po 2 Din

Prostorna veža je bila nizka in mračna, debel obok so podpirali močni stebriči. Starodavne slike in starodavni kipi so krasili vlažne stene. Kazali so davne prednike v plemenitosti in veljavi. Nekdaj jih je dičila slava in bogastvo, zdaj pa jih je odeval prah in pajčevine. Samo obrazi so jim bili še resni in pogled srdit kakor takrat, ko so mogočno ukazovali. Po zidu je rjavelo staro orožje, ki se je nekdanj lesketalo. Rogovje jelenov in srnjakov je pričalo, da so bili nekdanji gospodarji te graščine tudi hrabri loveci.

«Ubogi predniki!» se je užalilo plemiču ob pogledu na zanemarjene podobe. «Kako so zapuščeni!»

«Tako se bo godilo tudi nam», je pripomnila Marta. «Prav, da me ne bodo poznali...»

«Ali nimate slike, ki bi vas ovekovečila?» se je pošalil.

«Nekoč me je naslikal neki samostanski pater, menda je potreboval vzorec za neko svetnico. Ako se ne motim, visi ta slika še sedaj v samostanski kapeli.»

«No, vidite. Potem vas bodo slavili še celo na oltarju...»

«Kaj ne, kamor gotovo ne spadam...»

«Ne vem, ali naj bi vam odrekel svetniško slavo...» Vitez jo je porogljivo pogledal, kar je občutljivo Marto rahlo zabolelo.

Zavila sta iz veže na hodnik, odkoder so držale stopnice v prvo nadstropje. Herman se je skrivoma oziral okrog sebe, iskal je vhod v podzemsko prostore. Vsaka razpoka pod nogami se mu je zdela važna in pomenljiva. Marta mu je sledila s povešenim obrazom.

Vzlic pazljivosti ni mogel ničesar izslediti. Oviral ga je mrak, zato ni mogel natanko opazo-

vati. Tudi ni maral begati Marte ter je ponovno strašiti s tajnimi prostori.

Krenila sta navzgor po stopnicah proti vratom velike dvorane. Marta je postala zopet živahnejša; vse njeno prizadevanje je merilo na to, da ga čim prej odpravi s hodnika.

Stopila sta v sobano, napolnjeno s starim pohištvom in z opravo. Oboje je razjedala plesnoba, duh po vlagi je polnil nezračeno prostornino. Okna so zagrinjale zavese, razjedene od moljev — ostanek nekdanjega razkošja.

«Oprema je graščinska», mu je Marta prihranila vprašanje. «Meni je usoda vzela vse, kar sem imela. Pustila mi je le prazne spomine...»

Vitez se je ustavil ob polici, na kateri je bilo razmetano nekaj knjig in papirja. «Tu bo nekaj zame!» je vzkliknil in pričel ogledovati liste. Najprej je moral obrisati prah, da je razločil pisavo.

«Stari nepomembni papirji», je vihala nos zaradi prahu, ki se je širil po dvorani. Na stečaj je odprla okno in zrla na dvorišče. Prav se ji je zdelo, da se radovednik mudi pri knjigah, ni ga hotela motiti. Tako vsaj ne bo stikal za tajnimi prostori, kjer vzdihuje nedolžna jetnica — njegova zaročenka.

Pisani listi so vsebovali razne označbe zemljišč, zapiske o desetini in razvrstitev tlake. Poročila o kmetijskih uporih so bila zbrana v posebni knjigi. Roka, ki jih je pisala, je že davno strohnela, pisava je bila komaj še čitljiva.

Vitez je nenadoma zažarelo lice, komaj se je premagal, da ni zavriskal od veselja. Roka se mu je tresla od presenečenja, ko je razgrnil papir, ki je bil v pregibih že raztrgan. Našel je obris graščine s podzemskimi prostori, tajni izhod v soteski je bil razločno označen. Zadnja točka mu je bila najbolj važna, poiskal je papir

ter jo v naglici prerisal. Potem se je hitro poslovil z izgovorom, da se je spomnil važnega opravila. Skokoma je odjezdil na Močilje, kjer je povabil oskrbnika na zaupen razgovor.

Okno, ob katerem je stala Marta, je bilo odprto tako, da je videla v šipi viteza ob polici. Opazila je, da je nekaj naglo prerisal. Takoj po njegovem odhodu je našla papir, ki ga je radovedno razvila. Prestrašena se je zgrudila in omedlela.

7.

Izsiljeno priznanje.

Nad vzhodnimi gorami se je bočila prva zarja. Ob vijugastih potokih, ki so namakali travnike v dolini, se je zbirala tanka meglica. Čim je izza hriba pogledalo sonce, se je pričela redčiti in topiti. Na mladih bilkah so lesketale v vseh barvah drobne rosne kapljice. Po grmovju pa so se budili krilatci in žgoleli jutranje slavospeve.

Z Močilja se je v zgodnji jutranji uri spustil v dolino jezdec, kateremu se je poznalo, da hiti na važno opravilo. Zavil je po bližnjici čez travnike, tako se je izognil dolgemu ovinku. Konj je bil vajen poti; gibčno je preskočil strugo, zakaj mostiči so bili trhli in ozki.

Grajski oskrbnik Kodrman je jezdil k svoji nekdanji svetovalki. Krepko je nategnil vajeti ter se dobrikal konju, da se ni upiral, kadar se mu je udrlo pod nogami. Vsaka stopinja je bila dragocena. Vitez mu je zaupal važno zadevo, ni se smel muditi.

Kolikokrat je že jezdil po tej poti k čudni samotarki. Prav za prav se mu je zdela čudna šele sedaj, prej mu je bila modra in plemenita. Vitez mu je odkril veliko tajnost, sam bi ne bil mogel zaslutiti kaj takega.

(Dalje prihodnjic.)

50 p, drobna kreška sol in čista briketirana sol tudi po 2 Din 50 p, le kamena mleta kakor tudi morska mleta sol po 2 Din 75 p za kilogram. Mali prodajalci, ki prodajajo sol draže, zagrejšijo monopolski prestopki; njim se bo vsa sol v zalogi zaplenila in brez odškodnine prodala za račun državnega monopola na javni dražbi. V primeru ponovnega prestopka se jim bo pa sploh odvzelo dovoljenje za prodajanje soli.

* **Otvoritev nove ceste Velenje—Polzela.** Z lepo svečanostjo je bila otvorena novozgrajena cesta med Velenjem in Polzelo, ki bo spajala po najkrajši zvezi Šaleško in Savinjsko dolino. Potreba po taki cestni zvezi se je že dolgo kazala med prebivalstvom. Bivši mariborski oblastni odbor je to cesto tudi vzel v svoj cestni program. Delo so pričeli pred tremi leti in ga končali pretekli teden. Ko bo cesta še z večjimi cestnimi valjarji povaljana, bo po njej mogoče tudi že avtomobilski promet. Od ceste, vodeče od Velenja preko St. Ilja in Zgornje Ponikve v Celje, se cepi nova cesta v šentiljskem klanecu in se konča na Polzeli. Dolga je 10 km in 700 m, široka 5 metrov in skoro brez vzponov.

* **Razpisano je mesto banovinskega cestarja v radovljiskem srezu** za cesti Bohinjska Bela—koldvor in od odtoca ceste Rečica—Mlino do mosta pri žagi v Soteski. Svojeručno spisane prošnje je treba nasloviti na bansko upravo in vložiti do 15. marca pri sreskem cestnem odboru v Radovljici. Prosilci morejo biti stari od 20 do 30 let.

* **Razvoj našega delavskega konsumnega združništva.** Zveza gospodarskih zadrug v Ljubljani objavlja v svojem Zadržnem koledarju za leto 1931. zanimivo statistiko o razvoju konsumnega in delavskega združništva v letu 1929. Število včlanjenih zadrug se je leta 1929. povečalo od 39 na 46. Pristopilo je 8 novih zadrug, dočim je bila ena likvidirana. V teh zadrugah je bilo včlanjenih 24.071 zadržnikov nasproti 22.887 ob koncu leta 1928. Največ članov zadrug, in sicer 18.599, pride na konsumne zadruge, ki jih je bilo ob koncu leta 1929. vsega 6 (1928. leta 5 zadrug in 18.114 članov). Od ostalih v zvezi včlanjenih zadrug je bilo ob koncu leta 1929. 14 produktivnih zadrug (1928. leta 12), 8 kreditnih zadrug (7), 11 stavbnih zadrug (9), 3 tiskovne zadruge (3) in 4 razne zadruge (3). Blagovni promet je dosegel višino 58,3 milijona Din (50,4), vrednost lastne produkcije se je dvignila na 19,4 milijona Din (14,0), hranilne vloge pa so narasle na 21,3 milijona Din (17,8). Vrednost zadržnih nepremičnin je znašala 10,7 milijona Din (9,5).

* **Dva nova asanacijska vodovoda.** V režiji higienskega zavoda v Ljubljani sta bila nedavno dovršena dva vodovoda, in sicer v Bizoviku pri Ljubljani in v Framu pri Mariboru.

* **Dogon blatne in zauemarjene živine na celjske živinske sejme** je z razglasom mestnega načelstva v Celju zabranjen. Točno izvršitev te odredbe nadzorujeta živinozdravnik in policija. Prestopki se bodo kaznovali.

* **Celje je dobilo nov reševalni avto.** Te dni je prispel v Celje novi reševalni avto znamke «Tatra», ki ga je naročilo celjsko gasilno društvo na Češkem.

* **57 let občinski redar.** Mestni občinski zastop v Brodu ob Kolpi se je te dni sestal na sejo, na kateri je bil med drugim na lastno prošnjo razrešen nadaljnega službovanja občinski redar Martin Skender, star 81 let, ki je občini v tem svojstvu služil celih 57 let. Občinski zastop je izrekel redaju priznanje in sklenil, da se mu izplačuj do smrti dosedanja plača kot pokojnina.

* **Veliko rudarsko zborovanje v Trbovljah** se je vršilo ob veliki udeležbi v soboto popoldne. Sklicala ga je tamošnja krajevna organizacija Narodne strokovne zveze. Za predsednika je bil izvoljen g. Miha Koren, ki je predlagal udarnostno brzojavko Nj. Vel. kralju in pozdravno brzojavko ministrskemu predsedniku g. Živkoviču, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. Po govoru predsednika glavnega odbora NSZ iz Ljubljane g. Juvana je bila sprejeta naslednja resolucija: Delavstvo, zbrano na shodu Narodne strokovne zveze v Trbovljah 7. februarja je glede

na položaj, v katerem se nahaja zaradi dolgotrajne premogovne krize in po zaslišanju zastopnikov NSZ in načelnika II. skupine rudarske zadruge, o novih nevarnostih velike redukcije rudarjev in rudnikih TPD in po prečitaniu dopisa TPD od 28. januarja, s katerim je TPD odpovedala sedaj veljavno kolektivno pogodbo, sklenjeno med TPD na eni in delavstvom na drugi strani, soglasno sklenilo odposlati deputacijo, in sicer po enega zastopnika od Narodne strokovne zveze, Jugoslovenske strokovne zveze, Zveze rudarjev Jugoslavije in zastopnika II. skupine rudarske zadruge na vsa odločilna mesta, da tam osebno izrazi prošnje rudarjev in ukrene vse potrebno, da se preprečijo bližajoče se redukcije rudarjev in njih že itak skromnih plač. Ob tej priliki se tu zbrano delavstvo obrača na vso javnost z opozorilom na to, da je rudarsko delavstvo, zaposleno v rudnikih Slovenije, osobito pa v revirjih TPD, zaradi zmanjšanih naročil premoga od strani državnih železnic pri TPD gmotno tako izčrpano, da se je, ako bi se novi naval krize, to je nove redukcije delavstva in njih plač, ne dal preprečiti, resno bati posledic. Zaradi tega in glede na že obstoječo bedo, ki upropašča ne le delavski, temveč tudi obrtniški in trgovski stan, se tu zbrano delavstvo po tem potu obrača na vso javnost in odločilne činitelje s prošnjo, da podpirajo našo delegacijo in uvažujejo naše upravičene prošnje in predloge da se vendarle vzpostavi stanje, v katerem bodo dela in zaslužka željni rudarji mogli vsaj za silo preživljati svojo družino in naraščaj, ki bi nam in vsem moral biti up naše nacionalne bodočnosti. K besedi se je še oglasil načelnik II. rudarske skupine g. Štruc, ki je poudaril, da mora vsakega zavednega delavca navdati z veseljem akcija, ki jo je začela NSZ. Po izjavi generalnega ravnatelja g. Skubca, družba še ni napravila nikakih korakov glede znižanja mezd in glede redukcije (odpustitve delavcev), da pa se mora zavarovati za primer, ako bi pogajanja med državo in TPD ne uspela. Kriza se po njegovih besedah da rešiti le s povečanim odjemom premoga po državi. G. Koren je na koncu zbora še sporočil, da se je posrečilo sestaviti enotno listo za volitve zaupnikov v II. rudarsko skupino.

* **Težave mariborskega tekstilnega delavstva.** V tekstilni tvornici Hutter in drug v Mariboru so znižali mezde delavcem v akordnem delu. Znižanje se je izvršilo v teku zadnjih mesecev v tej tvornici že drugič. Gospodarska kriza torej pada tudi na naše tekstilno delavstvo, ki že itak težko izhaja s svojimi mezdami. Med delavci se je začelo močno gibanje, ki gre za tem, da bi podjetniki plačevali nadurno delo z zakonitim 50% nim poviškom.

* **Bridka usoda senovskih rudarjev.** Še slabši kakor v drugih revirjih Trboveljske premogokopne družbe je položaj na Senovem pri Rajhenburgu. Prvega februarja je bilo odpovedano delo na Senovem 41, na Reštanju pa 193 delavcem. Odpušeni so po večini mali posestniki in kmečki fantje, a mnogo je takih vmes, ki jih odpustitev prav občutno zadene. Ljudje so obupani in ne vedo, kam bi se obrnili.

* **Odpustitev večjega števila delavcev v Woschnaggovi tvornici v Šoštanju.** Predzadnjo soboto je Woschnaggova tovarna v Šoštanju zopet odpustila precejšnje število delavcev. Sedaj zaposluje tovarna komaj 200 delavcev, dočim jih je bilo svoječasno uslužbenih čez 500.

* **Prošnja.** Mati V. v Luščeki vasi pri Poljčanah živi v velikem siromaštvu. Ima četvero otrok, ki trpe z njo vred pomanjkanje. Najmlajši je komaj mesec dni star. Da pa bi si mogla kako malenkost prislušiti za ostale otroke, od katerih sta dva šolarja, eden pa nad poldrugo leto star, je sklenila, četudi nerada, da bi oddala najmlajšega svojega otročiča dobrim ljudem za svojega. Kdor bi bil voljan sprejeti nebogljeno dete, naj povpraša v zadevi pri posestniku Antonu Kodriču v Čabramski vasi pri Poljčanah.

* **Pozdrav iz Šibenika.** Draga «Domovina», prosimo te za malo prostora. Letos nam je usoda

tako odločila, da se ne moremo radovati veselega pusta v krogu svojih domačih, ker služimo kralju in domovini. Zato želimo vesel pust vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno pa svojcem in brhkim slovenskim dekletom, slovenski fantje vojaki, služeci pri 11. pehotnem polku, 2. bataljonu, v Šibeniku: Pukšič Karel (Sv. Anton v Slovenskih goricah), Kramberger Matija (Sveti Bolfenk v Slovenskih goricah), Šegula Janez (Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah), Veber Rudolf (Sv. Ana v Slovenskih goricah), Lilek Rudolf (St. Ilj v Slovenskih goricah), Potočnik Mihael, Ornik Anton, Ahman Franc in Nekrep Jožef (vsi od Marije Snežne), Simonič Franc (Sv. Tomaž pri Ormožu), Belšak Anton (Sv. Barbara v Halozah), Draškovič Franc in Zajdalo Alojzij (oba iz Male Nedelje), Ploj Jurez in Poznič Janez (oba iz Polenšaka), Štraki Mihael (Sv. Peter pri Gornji Radgoni), Ferš Slavko (Maribor), Benedičič Leopold (Bukovica nad Škofjo Loko), Bokan Stanko (Mali Petroveci v Prekmurju), Vidonja Anton (Sv. Jurij v Prekmurju), Urbančič Martin (Sv. Marko niže Ptuja), Eberli Janez (Ptujška gora), Weis Feliks (Sv. Marjeta ob Pesnici), Kolarič Alojzij (Ljutomer), Heric Franc, Fevš Franc in Prelog Ignacij (vsi iz Cezanjevcev pri Ljutomeru).

* **Cerkvena vrata kot reklamna deska.** Prejeli smo: Na svečnico letos nas je šla večja družba po poti skozi Koprivnik v Bohinju. Ko smo prišli do cerkve, ki stoji tik ob poti, smo zapazili lepak na cerkvenih vratih. Iz radovednosti smo stopili bliže in videli, da se na lepaku priporoča tako zvano katoliško časopisje ob enem z navedbo cen. Lepak je bil opremljen s kolkom in z žigom župnega urada. Če že hoče gospod dušni pastir priporočati neko časopisje s pomočjo lepaka, naj stori to na kakem primernejšem prostoru in ne baš na cerkvenih vratih. Sicer pa moramo ob tej priliki še vprašati, zakaj se na tistem lepaku priporoča samo bivše klerikalno časopisje, ko vendar vsi vemo, da tudi drugi listi niso brezverski. Popotniki.

* **Ögromno čeljust predzgodovinske živali.** Profesor dr. Jovanović je napravil iz Skoplja v družbi dveh inženjerjev izlet proti vasi Nerezi, kjer je zapazil, da iz zemlje moli nekaj belega. Profesorja je to zelo zanimalo, posebno ker mu je bilo znano, da je nekdanj vsa ta kotlina bila pod vodo, sedaj pa jo pokrivajo velike plasti peska. Ko si je dr. Jovanović ogledal beli predmet od blizu, je takoj videl, da je to ogromna kost. O svoji najdbi pa obema tovarišema ni rhuil besedice, ampak je šel za njima proti domu. Drugi dan se je v družbi prijateljev vrnil s potrebnim orodjem in začel odkopavati. Kopali so previdno. Trud je bil bogato poplačan. Izkopali so ogromno čeljust predpotopnega sesalca mastodonta, na kateri je bil ohranjen še mlečen zob, širok četrt metra. Čeljust je bila dobro ohranjena.

* **Smrt dveh zakoncev v isti noči.** V vasi Zlaganju pri Skocijanu sta živela zakonska Jože in Uršula Zupančič, po domače Krimšek, polnih 56 let v sreči in zadovoljstvu. Jože se je rodil leta 1848., Uršula pa leta 1847. Nedavno ponoči pa sta oba zakonca zaradi starosti umrla, in sicer mož ob 12., žena pa ob 5. zjutraj. Oba so položili na skupen mrtvaški oder. Jože je bil dosmrtni član gasilnega društva v Skocijanu in velik ljubitelj godbe. Najljubša mu je bila harmonika, s katero je od svoje zgodnje mladosti do visoke starosti razveseljeval svate. Blag jima spomin!

* **Strogo kaznovan obrekovalec Sokola.** Zagrebške «Novosti» poročajo: Že lani je bila vložena kazenska ovadba proti kateheti osnovne šole Stjepanu Jozafatu, ki je med poukom grdil naš narod in odvrčal otroke od vstopanja v nacionalno organizacijo Sokola kraljevine Jugoslavije. Govoril je med drugim tudi, da je Bog kaznoval Srbe zato, ker so ubili avstrijskega prestolonaslednika Ferdinanda. Sodišče prve stopnje je Jozafata obsodilo na dva meseca strogega zapora in 1000 Din denarne kazni. Priziv obtoženca je bil sedaj po okrožnem sodišču v Ogulinu zavrnjen in je bila v celoti potrjena sodba, da je obtoženec kriv prestopka po zakonu o zaščiti jav-

ne varnosti in reda v državi. Kakor poročajo, je proti kateheti Jozafatu vložena zopet neka nova kazenska ovadba.

* **Starček je zmrznil pri Borovljah.** 26. januarja so našli v Srednjem Kotu pri Borovljah zmrznjenega 80letnega posestnika Petra Maleja iz Starega Kota. Mož je čel 19. januarja z doma proti Borovljam, sredi poti pa mu je spodrsnilo, da je padel in se kotalil kakih 10 metrov po bregu navzdol. Vstal je še, pa mu je najbrž postalo slabo. Zato je legel, se naslonil na roko in zaspal za večno. Zdravniki niso mogli ugotoviti, ali ga je zadela srčna kap ali je zmrznil. Domači so mislili, da je odšel k hčerki na Bajtiše ali na Kočuhu in ga zato niso pogrešali.

* **Skoro so živega pokopali.** Te dni bi imeli v Bihaču pokopati 70letnega učitelja Ahmeda bega Ibrahima Pašića, ki je baje umrl. Opravili so za njim že vse muslimanske pogrebne slovesnosti, ko je nekdo opazil, da je mrlič še topel. Nastalo je veliko razburjenje. Poklicali so zdravnika, ki je takoj dal Pašića prepeljati v bolnišnico, kjer so ugotovili, da je starčka prijel močan krč in da je to stanje bilo podobno smrti.

* **Zaradi padca ob nogi.** Iz Kamenščaka nam pišejo: Nekaj tednov je že, ko se je zgodila huda nesreča. Mlad fant, 24letni Karel Rudolf iz Kamenščaka, sin Franca Rudolfa, tajnika cestnega odbora v Ljutomeru, je šel po opravkih iz Cezanjevcev po glavni cesti domov, pa je na ledeni cesti padel tako nesrečno, da se je ustrelil s samokresom v levo nogo pod kolenom. Kroglja mu je prebila kost in glavno žilo. Prepeljali so ga v ormoško bolnišnico, kjer so mu morali odrezati levo nogo malo pod kolenom. Nesreča nikdar ne počiva.

* **Nesreča s cirkularko.** Z levo roko je prišel po nesreči v tekočo cirkularko 23letni Viktor Kropič iz Črešnjevca pri Slovenski Bistrici. Mladenič je ob štiri prste leve roke. Ponesrečenca so z zasebnim vozilom odpeljali v mariborsko splošno bolnišnico.

* **Nezgodna pri delu.** V mariborsko bolnišnico so pripeljali 21letnega uslužbenca veleposestva grofa Attemsa v Slovenski Bistrici Frana Huberja, kateremu je cirkularka prerezala levo dlan. Poškodba je huda.

* **Usodna nesreča.** Da reši svojega psička, ki je bil v nevarnosti, da ga povozi avtomobil, je v Mariboru trgovinski potnik Franc Klemše skoro sam izgubil življenje. Ko je skočil proti avtomobilu, mu je spodrsnilo in se je tako nesrečno zaletel v avtomobil, da si je prebil lobanjo in razbil tudi nos. V bolnišnici so ga sicer takoj operirali, vendar pa so poškodbe tako hude, da je le malo upanje, da bo okreval.

* **Vola padla iz vlaka.** Te dni sta padla dva vola iz voza vlaka, ki je vozil živino, namenjeno v Italijo. Vol, ki je padel kmalu od zagorske postaje iz voza, se je ubil. Drugi vol je padel pri Kresnicah in ostal živ.

* **Volkovi na Hrvaškem.** Kakor javljajo iz Karlovca, se v zadnjem času v gozdovih pri Dugi Resi pojavljajo črede volkov. Tamkajšnji lovci so že večkrat priredili pogon na to nevarno divjačino, a brez večjega uspeha. Te dni pa je Andrej Špehar iz Generalskega stola imel redko srečo: naletel je v gozdu na volka in ga z enim strelom smrtno zadel. Ustreljeni volk je izredno velik; dolg je skoro dva metra.

* **Ogenj v Levcu.** V noči na svečnico je nastal požar v hiši trgovca in gostilničarja g. Zadela v Levcu pri Celju. Domače gasilno društvo je prispevalo takoj na kraj nesreče in omejilo požar, celjski gasilci pa so se morali omejiti le še na varovalno delo. Vzrok požara še ni ugotovljen.

* **Dva požara v eni noči.** V zadnjem času se pojavljajo v novomeški okolici pogosto požari. Na praznik je nastal požar pri posestniku Josipu Sašku v Malem Orehku, župnija Stopiče. Pogorela mu je družinska hiša z vso opremo vred. Pri gašenju je dobila hišna gospodinja nevarne opekline po obeh rokah. Gasilci iz Stopič so ogenj omejili, da se ni razširil na sosedna poslopja. — Ko so se vračali proti domu, so opazili ogenj v pol ure oddaljenem Vinarebru, kjer je gorelo pri po-

sestniku Francu Golobiču. V poslopju, ki je služilo svoječasno za gospodarske namene, je zgorelo več voz sena in poljskih pridelkov. Tudi tu so uspešno posredovali stopički gasilci.

* **Požar.** Prefekli teden je nastal nenadno požar v Herinji vasi pri starem gradu na Št. Petru. Pogorelo je gospodarsko poslopje posestnika Antona Gorenjca, ki je bilo podzidano s kamenjem in ki je služilo za hlev in za klet. Alarmirani novomeški gasilci so takoj odhiteli z avtomobilom na lice mesta. Imeli pa so mnogo truda z motorko, ki so jo le s hudo muko privlekli s konjsko vprego po blatni strmi kolovozni poti na kraj požara. Druga težkoča v tej gorski vasi je bila z vodo, ki jo imajo samo v vodnjakih. Motorka je za gašenje izžrpala vsem posestnikom vodo iz vodnjakov. Rešili so iz hleva živino, sod z okoli 400 litrov vina in sodček žganja. Poslopje je zgorelo do tal in obenem tudi več voz sena, slame in poljskih pridelkov. Reševalno akcijo je zelo otežkočal veter in se je pri gašenju moglo gledati samo na omejitve požara.

* **Požar v Krčevini.** Pred kratkim zvečer je nastal požar v gospodarskem poslopju posestnika znane gostilne «pri Taferni» v Krčevini, g. Wombeka. Takoj alarmirano mestno gasilno društvo je bilo v desetih minutah s tremi motornimi brizgalnami pri požaru in ga po napornem delu udušilo. Tudi gasilci iz Pobrežja so prišli. Zgorelo je ostreže poslopja z zalogami krme.

* **Samomor mladenke.** Ko so v ponedeljek zjutraj opazili domači v Dežmanovi gostilni na Jesenicah, da natakara, 18letna Rozalija Zužkova, do 7. še ni vstala, je odšel nekdo v njeno sobo in našel mladenko na postelji, zvijajočo se v silnih krčih. Ker je bila na nočni omarici stekleničica, iz katere je udarjal močan duh po octovi kislini, je takoj uganil, za kaj gre. V naglici so obvestili zdravnika drja. Kogoja, ki je tudi takoj pohitel na mesto in dal dekletu potrebna zdravila, nato pa so jo naložili na neki privatni avtomobil in jo odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Čeprav je šofer pognal avtomobil v silni dir, da dospe čimprej v bolnišnico, kjer je bilo mogoče dekletu še rešiti, je vendar usoda zahtevala drugače. Ko je namreč pripeljal ubogo Zužkovo do splošne bolnišnice, so tam ugotovili, da ima v avtomobilu še samo truplo. Dekletovo telo je bilo že mrzlo. Kaj je bil povod obupnemu koraku Zužkove, še ni popolnoma dognano, vendar kaže, da je odločala pri njenem sklepu nesrečna ljubezen, ki jo je že dlje časa gojila do nekega mladega fanta iz Ljubljane. Zužkova je bila doma iz Velikih Lašč. Ker so v bolnišnici truplo odklonili, je bila takoj poklicana policijska komisija, ki je odločila, da se truplo obupanke prepelje v mrtvašnico k Svetemu Krištofu.

* **Samomor mlade Zagrebčanke v Brežicah.** Te dni se je pripeljala iz Zagreba z vlakom mlada Zagrebčanka Jožica Sinclova. V Brežicah je izstopila in čakala tik pred lokomotivo brzovlaka, dokler se ni pričela ta premikati s postaje. V tem se je mladenka pognala pod lokomotivo, ki ji je odrezala obe nogi in jo tudi sicer hudo poškodovala. Obupanko so prepeljali v brežiško bolnišnico. Kljub temu, da je bila poškodovanka pri polni zavesti, ni hotela dati nikakega pojasnila o vzrokih svojega obupnega čina. V Brežice sta prispela njen oče in brat. Mladenka pa je medtem že preminila in odnesla skrivnost samomora s seboj v grob.

* **Vlom v salezijanski zavod v Razkrižju pri Štrigovi.** Iz Razkrižja nam pišejo: V noči na sv. Tri kralje je nekdo vlomil v salezijanski zavod skozi okno in ukradel okrog 1000 dinarjev. Vlom so salezijanci zavili orožnikom, ki so začeli vlomilca takoj zasledovati in so prijeli kot osumljenca fanta Alojzija Kisija iz Razkrižja.

* **Vlom v Metliki.** Predzadnji torek je bil v Metliki sejem in so se prebivalci utrujeni zvečer bolj zgodaj podali k počitku. Nočni mir pa so izkoristili neznani tatovi, ki so vlomili v trgovino Martina Pečariča in odnesli različno blago v vrednosti okoli 55.000 Din. Trgovec Pečarič je zvečer bil na obisku na ženinem domu nekaj streljajev od Metlike. Domov je prišel pred polnočjo in je za razvedrilo še kratko pojezdil s konjem, nato pa je okrog ene legel k počitku. Dotlej ni bilo še nikjer opaziti ničesar sumljivega, zato se domneva, da so tatovi izvršili vlom med 1. in pol 3. uro zjutraj. Vlom je opazil gospodar sam, ko je ob 5. stopil v trgovino. Zadeva je bila takoj javljena orožnikom, ki so uvedli preiskavo. Trgovčeva škoda je v glavnem krita z zavarovalnino.

* **Novorojenček pod ledom.** Pri Sv. Bolfenku pri Središču je bilo dekletu Julka v drugem stanju. Nenadoma pa jo je to stanje minilo brez posledic. Te dni pa so prale perice v tako zvani Anželičevi mlaki. Pri tem so izgubile v vodi nekaj perila. Zaman so brskale z grabljami v vodi za perilom. Drugi dan so pa otroci na svojo pest šli iskat izgubljeno perilo. Namesto tega so pa potegnili iz vode novorojenčka. Takoj se je začelo sumiti, da bo otrok Julkin. Orožniki so Julko aretirali in jo izročili sodišču.

* **Lestev mu je spodnesel.** 24letni France B., posestnikov sin v Zgornjem Tuhinju, je šel vasovat k svojemu dekletu. Preden pa se je odprlo okence, je začutil B., da se je lestev sumljivo pomajala. Naslednji hip je France že izgubil ravnotežje, padel na tla in obležal tam z zlomljeno nogo. To lopovščino mu je napravil njegov tekmelec France D., kar pa seveda ne bo ostalo nezaknovano.

* **Krvav obračun.** Na svečnico je nastal v Arji vasi pri Petrovčah prepir med 34letnim hlapcem Janezom Rejcem in dninarjem Kostevcem, ker je Rejce očital Kostevcu, da mu dolguje neki znesek. Kostevc je napadel Rejca z nožem in ga zabodel v vrat. Hudo poškodovanega Rejca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

* **Šmarnica ga je napravila za ubijalca.** Pred sodiščem v Varaždinu se je vršila razprava proti kmetu Zlatku Lovrenčiču, ki je v pijanosti z udarcem po glavi ubil nekega Mija Tepeža. Ugotovilo se je, da je Lovrenčič kritičnega dne popil znatno množino šmarnice in da je v popolni pijanosti izvršil zločin. Sodišče ga je obsodilo na leto dni zopora in mu za dobo enega leta prepovedalo zahajati v gostilne.

* **Junaki noža.** V Pesnici so se v nedeljo stepli fantje dveh vasi. Med pretepom je stopil v akcijo tudi nož. V borbi je bil hudo ranjen Alojzij Welcl iz Pesniškega dvora, ki je dobil več vbodov z nožem v rebra in želodec. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico v Mariboru. Orožniki so storilca že izsledili.

* **Zasledovan potepin.** Oblastva zasledujejo 29letnega Alojzija S. iz Kam-nščaka v Ljutomerškem srezu, ki se že dlje časa potepa brez posla po tamošnji okolici. Zasledovanec je zelo nevaren tuji lastnini. Pred dnevi je vlomil v viničarijo Olge Klenoškove v Radomersčaku, nekaj dni poprej pa v viničarijo dominikanskega konventa v Slamnjaku in odnesel razne predmete.

* **Sirov uboj.** Na gostiji Jurija Roškarja 6. t. m. v Loperšicah je bilo veselo, toda ob 2. ponoči je bilo naenkrat konec veselega razpoloženja. Zunanaj pred hišo je počil strel in Matjaž Sulek iz Huma je obležal v mlaki krvi, smrtno zadet iz vojaške karabinke, ki jo je sprožil na njega Franc Jurkovič iz Šalovcev. Zgodilo se je to tako-le: Na Roškarjevo gostijo so prišli razni fantje iz Huma in Šalovcev. Med njimi je prišlo do prepira in Matija Sulek je dvakrat udaril Franca Jurkoviča iz Šalovcev, s katerim je imel staro sovraštvo. Jurkovič pa je tekel domov po vojaško karabinko in vrnivši se ustrelil dvakrat v Šulka. Smrtno ranjenega Šulka so prinesli v sobo, kjer je kmalu izdihnil zaradi notranje izkrvavitve. Brata Jurkoviča in njunega prijatelja Martina Ivanuša, ki je bil kaznovan zaradi uboja, so orožniki aretirali in odvedli v zapor. Umorjeni Sulek je bil znan

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

IZ POPOTNIKOVE TORBE

MORAVSKE NOVICE.

Predpust. — Zlata poroka. — Kmetijsko predavanje. — Občinske doklade. — Zastrupitev z rjastim žebljem. — Požar. — Novi grobovi.

M o r a v č e, v februarju.

Letošnji predpust nam poteka v znamenju gospodarske krize. Nobenega ponašanja z bogatimi dotami in nič zanimanja za brhke neveste. Zato je letos prav malo oklicev in porok, še manj pa živahnega svatovanja. Zabave pa nam vendarle ne manjka. Gasilno društvo nas je prejšnjo nedeljo razvedrilo s «Kapetanovo ženo», za pust pa nam Kulturno društvo pripravlja igro «Pred poroko», da se bomo zopet presrečno nasmejali.

V začetku predpusta smo doživeli znamenitost, kakršne ne pomnijo niti najstarejši Moravčani. Blaž Cestnik in njegova žena sta praznovala zlato poroko. Učakala sta visoko starost, imata čez 80 let in sta še čila in krepka. Mladost sta prebila v Trstu, kjer jima je usoda zadnja leta uničila premoženje. Skoro brez življenjskih sredstev sta pribezala semkaj med ožje rojake. Prav ob zlato poroki sta našla tukaj mnogo plemenitega sočutja. Pevci so jima priredili lepo podoknico, godba gasilnega društva ju je spremila v cerkev, kjer ju je dekan, gospod Cegnar, počastil s krasnim nagovorom. Še na mnoga leta!

Podružnica Kmetijske družbe je priredila v Zadružnem domu zanimivo predavanje. Živinozdravnik g. Kolenda nam je podal najvažnejše določbe, katere navaja zakon za razveljavljenje živinske kupčije. Svetoval je med drugim, naj bi gospodarji kupovali živino na poskušnjo, ki je zakonito določena na tri dni, ako ni drugače dogovorjeno. Nadalje je priporočal za kupčije pisмене pogodbe, v katerih je označiti jamstvo za napake. Važno je namreč dejstvo, da prodajalca ni lahko prijeti, ako ni ničesar jamčil ali pa celo opozoril kupca na napako. Slišnih predavanj bi radi še mnogo. Seveda bi želeli tudi boljše udeležbe.

Kakor drugod, tako so tudi tukajšnje občine preobložene z dokladami. V občini Drtiji znašajo letošnje doklade 29.709 Din 90 p. Ker je ta občina majhna (šteje le okrog 800 prebivalcev) in nima skoro nikakih dohodkov, pomeni obremenitev občutno zvišanje davkov. Kako bomo plačevali, nas je pričelo resno skrbeti. Cene živini še vedno padajo, svinj pa sploh nihče več ne mara. Gospodarski dohodki se manjšajo leto za letom, izdatki pa rasejo na vseh koncih in krajih. Ako pojde tako naprej, nam bodo dolgovi kmalu zaprli sapo.

Nesreča nikoli ne počiva. To je izkusil posestnik Urbanija, po domače Češka iz Gornjih Kosez pri Moravčah. Mož je lovil v hlevu podgano. Pri tem je zamahnil z roko in zadel na rjast žebelj. Ranica je bila v začetku neznatna, pozneje pa je začela roka otekati in boleti. Zateči se je moral v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu v zadnjem hipu rešili življenje.

Prijazno vasico Stražo je minili četrtek ograjal rdeči petelin. Pri šlosarju so pekli kruh, pa so se menda vnele saje. Še preden so zapazili ogenj, je bilo ostreže že v plamenu. K sreči ni bilo vetra, sicer bi bili uničeni tudi hlev in bližnja gospodarska poslopja, pokrita s slamo. Moravški gasilci so bili takoj na mestu in so ogenj hitro pogasili. Nesrečnemu gospodarju je zgorelo žito in vse drugo, kar je hranil v podstrešju. Zavarovan je bil za majhno vsoto.

Zimo smo imeli dosedaj prijetno, vendar nam je pobrala mnogo starih in bolehmih. Nedavno smo pokopali Marijo Mrakovo z Limbarske gore. Žena je živela 92 let in je bila najstarejša oseba moravske župnije. — V ljubljanski bolnišnici je umrla Marija Smrekarjeva iz Ribč ob Savi. Pripeljali so jo na moravsko pokopališče. — V Belneku je podlegla mučni bolezni Marija Kunaverjeva v 64. letu starosti. — V Tustanju je preminila Klemenčeva teta, ne pa mati, kakor je bilo navedeno v nekem časopisu. Vsem pokojnicam bodi ohranjen blag spomin!

TREBANJSKO PISMO.

T r e b n j e, februarja.

Zopet smo se malce spomnili svoje «Domovine» z nekaj novicami. Sneg je pobelil vse bregove, saj je zadnji čas, da je zapadel. Mladina ima zopet svoje veselje, starina pa modruje za pečjo in v gostilnah. Čas predpustni je in dnevno vidiš svatbe, ki pa so vedno manj slovesne, kar je znak splošne krize. Predpust pa smo porabili tudi za razne društvene občne zборе.

Nedavno sem poročal o sokolskem zboru, danes pa še javim, da je sredi januarja podala razveseljiv račun tukajšnja agilna podružnica kmetijske družbe, ki se prav lepo razvija pod predsedstvom g. Josipa Pavlina. Opaža se, da se je naš dolenski kmet začel prav resno zanimati za izboljšanje lastnega gospodarstva in da prav pridno sodeluje pri vseh kmetijskih ustanovah.

Na svečnico se je poslovil od nas vseh priljubljeni kaplan, g. Miha Jenko, ki je službeno premeščen v Kamnik. Pogrešali ga bomo vsi. Njegovo slovo na kolodvoru je pokazalo, kakó je bil spoštovan.

V četrtek 5. t. m. se je zbralo lepo število zborovalcev iz vseh krogov na rednem občnem zboru Društva za varstvo otrok in mladinsko skrb za sodni okraj Trebnje na tukajšnjem sodišču pod predsedstvom sodnega svetnika g. dr. Cvetka. Društvo, žal, od leta 1920. ni redno delovalo, zato pa je sedanji odbor jamstvo za resno delo, saj imamo ogromno število ubogih in zanemarjenih otrok. Želimo društvu mnogo članov podpornikov, zato je naša naloga, da postanemo člani prav vsi!

Dne 1. t. m. je priredilo tukajšnje Sokolsko društvo v novih društvenih prostorih dobro uspelo maškarado, ki je bila lepo obiskana. Pridno pripravlja dramski odsek tudi Meškovo «Mater», ki jo bodo igrali ob koncu februarja. V nedeljo 15. t. m. priredi prosvetni odsek prvo mladinsko popoldne z izbranim programom, 19. t. m. pa ob 8. zvečer II. prosvetni večer s predavanjem br. Bučarja o sokolstvu. Knjižničar br. Ambrožič pripravlja in ureja novo knjižnico, ki bo v teku marca otvorjena kot javna sokolska knjižnica. Tudi telovadnica dela prav pridno, saj ima v svojem načrtu društveni prednjaški tečaj in pomladno akademijo. Z veseljem tudi pripominjamo, da se je pomnožil zelo razveseljivo sokolski tisk, kar je znak pravega dela. —ar.

PREKMURSKI GLASNIK

Smrt starega prekmurskega delavnega učitelja. Iz Lucove nam pišejo: Dne 3. t. m. popoldne je za vedno zaspal upokojeni učitelj in kantor v Gornjih Petrovcih g. Varga Endre. Pokojnik je bil zelo miroljuben in dober človek, kakršnih je malo med nami. Služboval je celih 53 let kot kantor v evangeljski cerkvi in kot učitelj na gornjepetrovski osnovni šoli. V bivši avstrg-ogrski monarhiji je učil pokojnik do 200 otrok na dan. V pokoj je stopil leta 1924. Dočakal je visoko starost 81 let. Hudo prizadeti družini naše sožalje, pokojniku pa bodi ohranjen časten spomin!

NAŠI NA TUJEM

PISMO IZ WITTELSHEIMA.

Wittelsheim, februarja.

Večkrat dobim pisma iz Jugoslavije, naj rojakom poiščem tukaj dela. Žal, ne morem ustreči, četudi mi ponujajo lepe nagrade. Francoska vlada je meseca januarja zaradi naraščanja brezposelnosti zabranila vseljavanje za vse države Evrope, dokler ne poneha sedanje kritično stanje. Najprej se morajo domači ljudje zaposliti, potem pridejo šele tuji na vrsto.

Mrtvi krčmar

(Pripovedka.)

V samoti na gorskem prelazu je stala v davnih časih krčma, kjer so prenočevali potniki in vozniki. Marsikdo, ki je legel tukaj v posteljo, se zjutraj ni več prebudil. Vsa poizvedovanja za njim so ostala brez uspeha.

Krčmarja, ki je izvajal taka grozodejstva, je naposled nekdo zavrtno umoril. Hiša je dobila novega gospodarja, za njim drugega in tretjega: nihče ni mogel obstati na samotnem domu. Vsakega so pregnali strahovi.

Po okolici so krožile strašne govorice. Kdor je šel ponoči čez prelaz, vsak je videl mrtvega krčmarja. Čuli pa so tudi stokanje in ječanje.

Nekoč je prišel mimo tujec in poprosil za prenočišče. Po večerji je legel in rahlo zadremal.

Prebudila ga je močno bobnenje. Obenem se je posvetilo, silen piš je odprl vrata. Pred omaro se je pojavil mož, ki je začel nabirati kozarce. Obraz mu je bil bled in resen.

Mahoma je pogrnil mizo in razvrstil krožnike, kakor bi pripravljaj za pojedino. Tujec se mu je ponudil za strežnika. Mož se je bridko nasmehnil in prikimal.

Delala sta, da jima je teklo od obraza. Krčmar je začel nenadoma govoriti. «Ker mi pomagaj, opravljaš imenitno dobro delo», je bobnelo kakor iz soda. «Kaj boš zahteval za plačilo?»

«Nič», ga je spreletela groza. Zavedel se je, da ne občuje z navadnim človekom.

Prikazen je govorila: «Ni se ti treba ničesar bati. Ali hočeš biti moj rešilec?»

«Hočem», mu je ugodil.

Mrtvec ga je odvedel iz hiše pred veliko grobljo. Prišel je odmetavati kamenje, tujec mu je pomagal. Prišla sta do človeškega okostja.

«Tukaj sem jih pokopal...» je obstal pred odprtih grobom.

«Koga?» Tujec je osupnil.

«Tiste, katere sem skrivoma umoril...»

Tujca je oblila ledena zona. Duh pa je nadaljeval: «Preden sem izdihnil, sem sicer obudil kesanje, kar me je obvarovalo pogubljenja, obsojen pa sem v grozovito trpljenje. Trajalo bo tako dolgo, dokler ne najdem rešilca. Pojdi in povej ljudem, naj pokopljejo te kosti na blagoslovljeno zemljo. Čim se bo to zgodilo, bom zveličan.»

Duh je izginitil v neskončnost. Potnik je bil drugi dan silno prepaden. Na prelazu so vedeli, kaj se mu je pripetilo. Povedal je vse, kar je videl, le skritega grobišča ni hotel izdati. Bal se je, da mu bodo podtikali udeležbo pri skrivnostnih umorih.

Odšel je čez hribe in doline, a groznega dogodka ni mogel pozabiti. Skoro vsako noč se mu je prikazal mrtvi krčmar in ga vprašal, kdaj ga bo rešil trpljenja. Ponavljalo se je tako dolgo, dokler ni izpolnil obljube. S o t e š č a n.

Doslej so imeli tujci pri nekaterih podjetjih več prednosti, a danes to ne sme biti. Francoski delavci so dobro organizirani in so dosegli, da se ne smejo skleniti nikaki novi dogovori z inozemskimi delavci. Brezposelnost pa še stalno narašča. Mnogo delavcev je zaposlenih samo delno. Nekateri naši rojaki, ki so izgubili delo, so se vpisali v tujsko legijo. Petnajst velikih rudnikov kalijeve soli je omejilo obratovanje, ker Amerika zaradi tamošnje kmetijske krize ne kupuje kalijeve soli za gnojilo. Prav tako je v drugih industrijskih obratih. Zato tudi ni upanja, da težavno stanje kaj kmalu preneha. — H. R.

PISMO IZ DIJONA.

Dijon (Francija), februarja.

Po dolgem času se tudi mi, Slovenci v Dijonu, oglašamo v priljubljeni «Domovini». Od vseh krajev se slišijo tožbe zaradi krize in tudi mi tukaj se nahajamo v neugodnem položaju. Nekateri imamo delo ali dosti jih tava že po cela dva meseca brez dela okrog. Nekateri se nahajajo v brezupnem stanju, da sploh nikamor ne morejo, ker so vse prihranke porušili. Upanja pa ni nikakega, da bi kaj kmalu dobili delo.

Tukaj se je nedavno ponesrečil rojak Michael Bolha, doma na Igu pri Ljubljani, in leži že dva meseca v bolnici, a še ni upanja, da bo kmalu ozdravel. Levo roko ima popolnoma mrtvo.

Posebnih zabav Slovenci ne moremo prirediti, ker nas je premalo v Dijonu. Tukaj imajo največ zabavne večere Poljaki in Rusi, ki se jim tudi mi pridružimo. Imamo pa tu jugoslovensko gostilno, ki jo vodi eden naših bratov Bosancev, tako da se ob nedeljah največkrat lam sestanemo, da si potožimo drugi drugim svoje križe in težave. Nedaleč od Dijona, kakih 12 km proč, stanuje rojak Janez Frelj z družino, doma blizu Jesenic. Mi iz Dijona se večkrat oglasimo pri njem, da ga izpraznimo kak litrček.

Še nekaj bi rad pisec teh vrstic pripomnil. Ko je moja žena stanovala v Ljubljani, je redno prejela pisma od mene. Sedaj pa je v Mostah pri Ljubljani in se stalno pritožuje, da ne dobiva v redu moje pošte. Ne vem, kje je temu vzrok. V Francijo prispejo pogosto pisma za naše rojake s skrajno pomanjkljivimi naslovi, pa vendar pride vsa pošta v redu na svoja mesta. — Jakob Pišek.

Novice iz Amerike. Znani operni pevec, naš rojak dr. Maks Moric, ki se nahaja na turneji po Zedinjenih državah, se je nedavno mudil v Clevelandu. Svoj prosti čas je porabil za to, da je posetil Slovenski narodni dom, Slovensko čitalnico, uredništva slovenskih listov in nekatere slovenske rojake. — V okolici Milwaukeeja se je pri vožnji z avtomobilom ponesrečila neka slovenska družba. Rojaka Fran Goličnik in Josip Goršek sta ostala na mestu mrtva, Gorškova žena in njena prijateljica Marija Tamšetova pa sta bili poškodovani in prepeljani v bolnišnico. — V Pueblu v državi Colorado je umrl rojak Zupančič, eden prvih slovenskih naseljencev v tamkajšnjih krajih, star 62 let, doma v Brezovem dolu na Dolenjskem. — Prav tam je umrl tudi Matevž Puntar, star 59 let, rojen v Uneu pri Rakeku. Bil je 19 let v tamkajšnji državni umobolnici. — V Clevelandu je preminil Franc Kastelic v starosti 68 let. Bolehal je nekaj tednov. Doma je bil v Stičeni. V Ameriki je bil 40 let. Zapušča ženo, dva sina in tri hčere. — V Forest Cityju je na božični dan umrl rojak Janez Osolin, po rodu Gorenjec, eden najbolj znanih Slovencev v omenjenem mestu. Zapušča ženo, enega sina in pet hčera, od katerih sta dve učiteljici, dve pa dijakinji na višji šoli v Clevelandu. — V Elgyju je umrl rojak Stefan Rauch, po rodu iz okolice Semiča na Dolenjskem. Dosegel je starost 77 let. V Ameriki je živel 44 let.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Rezine z mezgo. Kolikor tehtajo tri jajca, toliko težine vzemi sladkorja, moke in sirovega masla. Sirovo maslo dobro mešaj, da se speni, potem prideni sladkor in moko in tri rumenjake. To dobro zmešaj. Nazadnje prideni še sneg treh beljakov. Pekačo dobro namaži, potresi z moko in stresiš vanjo testo, ki ga lepo razravnaj in speci. Pečeno razreži na enake kose, pomaži z mezgo in po dva in dva zloži skupaj. Če hočeš, jih lahko še s kakim ledom (glazuro) obliješ.

Čajni kruhki. Na deski umesi tole testo: 56 dek moke, 4 deke sirovega masla, 2 jajci in 14 dek sladkorja, po potrebi še eno žlico mleka ali smetane. Potem testo razvaljaj, ga z okroglim obodcem izreži in zloži na pomazano pekačo. Vsak kruhek pomaži z raztepenim jajcem, ki si mu dodala malo sladkorja. Nato te kruhke zlatorumenno speci.

Čajno pecivo. 25 dek sladkorja in tri debela jajca (ali štiri drobna) mešaj v skledi pol ure, nato dodaj 6 gramov jelenje soli (ki jo dobiš v drogeriji ali lekarni), osminko litra mlačnega mleka in četrt kile moke. Dobro zmešaj in postavi za 24 ur na hladno. Drugi dan deni na desko še tri četrt kile moke, stresi pripravljeno testo na moko in dobro umesi. Umešano razvaljaj za nožev hrbet na debelo, z modli razreži in speci na pomazani pekači.

Praktični nasveti

Preproge najlepše osnažimo, ako jih najprej dobro iztepemo, potem pa položimo na sneg in ponovno stepamo, najprej po eni strani, nato še po drugi. Končno jih skrtlačimo s krtačo ali pa ometemo z metlico.

Kadar šivaš na šivalnem stroju, se včasih primeri, da namesto pravilnega enakomernega brnenja kolesja zaslišiš nekaj čuden šklopot in tudi stroj ne teče več gladko. To je znak, da stroj ni dovolj namazan. Za mazanje je najboljšo čisto olje za šivalne stroje. S kakim drugim oljem pa nikar ne maži stroja. S tem se le zavira gladko vrtenje koles in osi. S petrolejem pa tudi ne smeš mazati, pač pa lahko s petrolejem umiješ, odnosno zbriseš zamazane dele, nakar jih dobro zbrisi z volneno krpo in namaži s čistim strojnim oljem.

Čevlji v snegu. Za sneg je čevlje najbolje mazati z ribjim oljem za usnje, ki ga dobiš v trgovinah s čevlji. Za podplate je pa dobro laneno olje ali pa pokost (firnež). Seveda moraš mazati podplate, kadar so suhi. Da se mast, odnosno olje dobro vleže v usnje, deni čevlje prej malo na topel kraj in tudi olje je boljše, če je malo segreto.

ZANIMIVOSTI

Najdražja snov na svetu

V celem je na svetu komaj 250 gramov radija. Gram radija stane čez tri milijone dinarjev.

Mnogo ljudi misli, da je najdražja kovina na svetu zlato. Malokdo namreč ve, da je najdražji radij, ki ga je na svetu komaj 250 gramov. Radij se uporablja za zdravljenje raznih bolezni. Do sedaj so dosegli z njim največje uspehe pri zdravljenju kožnih bolezni, prav posebno pa pri zdravljenju raka.

Največ radija se dobiva iz belgijskega Konga v Afriki. Njegovo pridobivanje je prav težavno. Po večini imajo radij v lasti znanstveni in zdravstveni zavodi: stockholmski radijev zavod ga ima šest gramov, newyorški prav tako šest gramov, pariški sanatorij za

zdravljenje raka tri grame, neki sloveči nemški sanatorij dva grama. Cena radija je zaradi njegove male količine silno velika. Nedavno je bil v Nemčiji prodan gram radija prej imenovanemu sanatoriju za 270.000 mark (čez tri in pol milijona dinarjev). Izžarevanje radija je zelo opasno in povzroči zle opekline, zato ga morajo dobro zapirati.

× **Nameravan atentat na Mussolinija.** Dne 3. t. m. je aretirala rimska policija znanega italijanskega anarhista Michela Schirruja, po rodu s Sardinije, ki je nedavno prispel iz Amerike. Policija je namreč odkrila, da je Schirru pripravljal atentat na italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija. Aretacija se je izvršila ob zelo nevarnih okolnostih. Možak se je upiral aretaciji z revolverjem v roki in obstrelil tri policijske organe, nato pa se je še sam ustrelil v usta in se hudo ranil. Preiskava, ki se je izvršila v Schirrujevem stanovanju, je odkrila dva peklenška stroja, ki ju je imel Schirru pripravljena za atentat. Preiskava, ki se nadaljuje, je dovedla do številnih aretacij osumljencev sokrivde. Odkod je Schirru dobil peklenška stroja, še ni ugotovljeno.

× **50letnica smrti slavnega ruskega pisatelja Dostojevskega.** Dne 7. t. m. je preteklo 50. leto, ko je umrl veliki ruski pisatelj Feodor Mihajlovič Dostojevski v Petrogradu. V vseh slovanskih državah se je ta obletnica slavila na slovesen način. V Zagrebu izide posebna Dostojevskemu posvečena številka znanstvenega časopisa «Nova Evropa».

× **Ponoven potres na Novi Zelandiji.** Potresni sunki na Novi Zelandiji se še ponavljajo. V nedeljo so ponovni močni sunki razdejali ostanke mest Napiera in Hastingsa. Prebivalci obeh mest in tamošnje okolice bodo sploh morali zapustiti rodno grudo in se preseliti v notranjost otoka, ker se je zemlja na potresnem ozemlju tako znižala, da se je bati preplave morja.

× **Petina madžarskega prebivalstva brez dela in zaslužka.** Te dni so imeli zborovanje madžarski socialni demokrati. Na zboru se je v glavnem govorilo o pritožbah zaradi velike brezposelnosti in o brezglavni politiki madžarske vlade v tem vprašanju. Glavni govornik je bil poslanec Karel Payer. Po govornikovem mišljenju je število brezposelnih na Madžarskem naraslo na milijon oseb, kar je petina celokupnega madžarskega prebivalstva. Poslanec Payer je nadalje ostro kritiziral zunanjo politiko madžarske vlade, ki hodi zopet po potih, po katerih je stopala že predvojna Madžarska, in se hoče vezati z državo, ki je že v preteklosti enkrat pustila Madžare na cedilu. Navzočni vladni komisar je opomnil govornika, naj se ne vtika v zunanjo politiko, česar pa govornik ni vpošteval in je nadaljeval kritiko zunanje politike madžarske vlade in je naravnost in nameoma napadal Italijo. Med drugim je dejal, da je Italija sicer zaveznica Madžarske, da pa istočasno kupuje le rusko žito.

× **Širjenje brezposelnosti v Franciji.** Brezposelnost v severnih krajih Francije se vznemirljivo širi. Na tisoče delavcev dela samo po štiri dni na teden.

× **Boljševiška preganjanja.** Iz Varšave javljajo, da so pri Helsingforsu aretirali višjega ruskega uradnika, ki je prekoračil mejo, da bi se odtegnil preganjanju ruskih boljševiških oblastev. Pri zaslišanju je ta uradnik izpovedal, da živi na otokih in v severnosibirskih taboriščih v ujetništvu okrog 650.000 ljudi, med njimi 74.000 žen in okrog 20.000 mladih ljudi od 13. do 18. leta. V teku lanskega leta je v taboriščih severne Sibirije umrlo 70.000 ljudi.

× **Drugi milijardi se bližamo.** Statistični urad Društva narodov je sestavil prve zanesljive številke o celokupnem prebivalstvu naše zemlje. Po teh podatkih je sedaj na vsem svetu 1950 milijonov ljudi. Računajo, da se prebivalstvo zemlje vsakih 61 let podvoji. Potemtakem bi bilo leta 2130. na zemlji že 20.000 milijonov ali 20 milijard

ljudi. Kam se bodo dali in kaj bodo jedli, se vprašujejo učenjaki.

× **Ali naj žene rodijo v zgodnjih ali poznejših letih.** V poslednjem času zelo narašča število žen, ki rodijo prvo dete šele v poznih letih. Glede tega vprašanja je izjavil porodniški zdravnik dr. Moll v nekem nemškem listu, da po njegovem mišljenju ni škodljivo samo za žene, če rodijo v poznejših letih, nego tudi za otroka samega. S tem pa se ne strinja porodniški zdravnik dr. Bucura, ki je na popolnoma drugem stališču. On ne pripisuje nevarnosti, katerim so podvržene porodnice, toliko njihovi starosti kolikor njihovim prirojenim telesnim in duševnim lastnostim. Žena, ki ima v štiridesetem letu pri porodu neprilike, bi jih imela gotovo tudi v mlajših letih, če bi dobila dete. K temu je treba pristaviti še, kakor misli dr. Bucura, da je veda o porodništvu danes že toliko napredovala, da so žene, četudi rodijo v starejših letih, lahko brez strahu zase in za svoje dete. Vendar je dr. Bucura složen z dr. Mollom v tem, da je bolje, če žena rodi v mlajših letih, pa ne toliko zaradi matere same, kolikor zaradi deteta. Mlade matere so boljše vzgojiteljice, ker se laže približajo otroku. Starejše vzamejo življenje teže in vzgajajo zato deco z večjo skrbjo in težavo, kar se seveda mora odražati pri deci sami.

× **Po 15 letih je izpregovoril.** Italijanski profesor Pallanti je pred 15 leti zaradi živčnega napada v vojni izgubil dar govora. Kljub vsem zdravniškim naporom je ostal od tedaj nem. Pred kratkim je potoval s svojo ženo v Padovo. Pri čitanju listov je odkril nepričakovano novico, da njegov brat, ki ga je od svetovne vojne pogrešal, še živi. To je na njega tako močno vplivalo, da se mu je iz samega veselja po 15 letih vrnil dar govora.

× **Štirideset let po nedolžnem v ječi.** Iz berlinskega zapora je bil izpuščen po 40 letih neki Theermann, ki je bil tedaj obsojen na dosmrtno ječo, ker je bil obtožen, da je umoril neko žensko v saksonski vasi Prosi. Resnični morilec je sedaj priznal svoj zločin. Theermann je prišel iz zapora ves siv in popolnoma strt na duhu in telesu.

× **Izped vešal pobegnil.** V Turčiji je bila odkrita zarota proti republikli in je izredno sodišče obsodilo 28 zarotnikov na smrt. Obsojence so razdelili na štiri skupine in jih pobesili v več krajih mesta Menema. Kakor pa poročajo, je eden obsojencev, in sicer Izmail Oglu Husein, pobegnil v trenutku, ko so ga vlekli k vešalom. Planil je med stražo in se izgubil v množici. Okrog begunca je nastala taka gneča, da ga policija ni mogla prijeti. Začela je streljati za njim, pa ga ni zadela.

× **Obsodba sleparja, ki je pravil, da zna izdelovati zlato.** V Münchenu se je vršila te dni sodna razprava proti sleparju Tausendu, ki je vzbujala v vsej Nemčiji veliko pozornost, ker so bile v zadevo zapletene najodličnejše osebnosti, katere je Tausend opeharil. Sodišče je obsodilo Tausenda zaradi sleparstva na 3 leta in 8 mesecev ječe. V kazni mu je všteto poldrugo leto preiskovalnega zapora. Kakor znano, je Tausend zatrjeval, da lahko izdeluje iz navadnih kovin zlato in je osleparil razne odlične osebnosti iz nemških finančnih in industrijskih krogov za velike vsote.

× **Pridobivanje diamantov v Afriki.** Med vsemi delniškimi družbami je menda najdobičkasnejša južnoafriška družba za pridobivanje diamantov. Družba ima obširna posestva, kjer kopljejo ognjeniško glino, jo perejo in rešetajo, dokler ne dobe iz celih ton glin nekaj iskrecih se kamenčkov, po katerih hrepeni oko gizdavega dela človeštva. Visoke cene diamantov se dajo vzdrževati samo na ta način, da družba zelo oprežno izkorišča svoja polja in da večjega dela pridobljenih diamantov enostavno ne dá v promet. Nakoplje se namreč toliko diamantov, da bi njihova cena padla gotovo pod polovico današnje cene, če bi spravili vse blago v promet. Da pa dragoceno kamenje ne bi prišlo skrivaj na trg in ne bi kvarilo veselja delničarjem, so diamant-

na polja in rudniki zastraženi s celo vojsko namoščencev. Ti osobito pazijo na črnce, zaposlene v rudniku, ki često skušajo iztihotapiti pri kopanju najdene kamene v ustih, med prsti nog ali pa celo v želodcih. Uprava pa je kljub temu opazila, da je diamantov vedno več na trgu, zato je začela pazno zasledovati izvoz tihotapskega blaga. Dognala je pri tem, da so se ustanovile cele družbe za izkoriščanje onih diamantnih polj, ki se jih družba ne dotakne, da vzdrži ceno na dosedanji višini. Te družbe so enostavno pošiljale na neizkoriščana polja avtomobile z delavci, ki so nakopali nekaj vreč ognjeniške glin in jo doma lepo izpirale na zelo preprost način brez velikih in dragih strojev. Te družbe so na ta način močno ogražale dobiček delničarjev, zato so morali ti namestiti še eno vojsko, ki čuva neizkoriščena diamantna polja.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Lahko je ugotoviti.

A: «Kaj je težje, kilogram perja ali kilogram železa?»

B: «Daj si vreči v glavo kilogram perja in kilogram železa, pa boš hitro vedel, kaj je težje!»

Izgovor.

Gospa: «Zakaj prosjačite, ko se vam vidi, da ste pijani?»

Berač: «Ljuba gospa, veste, če sem trezen, me je pa sram prositi.»

Pošten obraz.

A: «Ali misliš, da mi bo Janez posodil denar na moj pošteni obraz?»

B: «Morda. Svetoval bi ti pa, da potisneš klubuk precej globoko na obraz.»

Na lovu.

Sel je Miha z Gašperjem na lov na volkove. Kmalu sta našla volčjo sled.

«Tu se morava ločiti», je predlagal Gašper.

«Imaš prav,» je pritrdil Miha, «ti pojdeš po sledu naprej, da ugotoviš, kam je volk šel, jaz pa pojdem po sledi nazaj, da ugotovim, odkod je prišel.»

Kaj zmore potrpežljivost.

Dva prebrisanca sta se pogovarjala o potrpežljivosti.

Prvi: «S potrpežljivostjo in vztrajnostjo se na svetu lahko doseže in napravi vse.»

Drugi: «Nesmisel! Ali moreš s svojo potrpežljivostjo in vztrajnostjo nesti vodo v situ namesto v škafu?»

Prvi: «Prav lahko!»

Drugi: «Res radoveden sem, kako?»

Prvi: «Potrpežljivo in vztrajno bom čakal, da bo vodo zmrznila...»

Slab lovec.

Žena: «Ali si kaj zadel na lovu?»

Mož: «Seveda sem.»

Žena: «Kje pa imaš?»

Mož: «V bolnici.»

Računanje.

Učitelj: «Mihec, imaš deset jabolk, pa pride tvoj bratec Francek in jih vzame polovico. Koliko ti jih še ostane?»

Mihec: «Nič.»

Učitelj: «To je nemogoče.»

Mihec: «Seveda, vi še ne poznate našega Francka, ki bi odnesel vsa moja jabolka, če bi prišel do njih.»

Po obsodbi.

Sodnik: «Obtoženec, ali imate k sodbi še kaj pridati?»

Obsojenec: «Ne, pridati pa nimam ničesar, pač pa bi rad kaj proč vzel...»

Zadnja beseda.

Na koncu razprave reče sodnik: «Obtoženec, zadnjo besedo imate vi!»

Obtoženec pogleda zmagoslavno na svojo ženo med poslušalci in reče: «Ali si zdaj slišala, stara?»

Listnica uredništva

Žirovski vrh. Dopis je brez podpisa.

Sp. Verjane pri Sv. Trojici. V dopisu niste navedli, v čem obstoji nesloga.

Russey (Francija). Pošljite nam, da bomo videli, če je za objavo!

Zahtevajte brezplačen **CENIK!**

ELEGANTNA

tenka, dobra in poceni ura

Din 99.—

3letna garancija, 14 dni na poizkušnjo, ako ne ustreza, vrnem denar.

Anton Kiffmann
Maribor 143 c

Specijalist samo boljših švicarskih ur.
Cenik brezplačno.

To lahko tudi Vi!

Sedaj sami muziciramo ter se izvrstno zabavamo v teh dolgih zimskih večerih. Veselje in družabnost sta zaveli k nam. K svojim dobrim glasbenim instrumentom smo prejeli tudi popolnoma zastoj učne zvezke, ki nas na prijeten način poučujejo v glasbi. Tudi Vi se lahko naučite kak instrument.

Zahtevajte samo brezplačen **glavni katalog**

«Kako postane dober glasbenik?» — od največje in najcenejše odpreme trdke glasbil v Jugoslaviji:

Melne & Herold

tvornica glasbil in harmonik
prodajna podr. Maribor št. 104.

Iščemo moške in ženske

v vseh krajih za lahko domače delo, katero more vršiti vsakdo na svojem domu. Delo je prikladno zlasti za podeželsko kmetsko ljudstvo, ker ni treba nikakega posebnega znanja ali spretnosti, temveč zadostuje samo pridnost. Marljivi lahko zaslužijo tudi več tisoč na mesec. Vsi, ki hočete zaslužiti, nam javite t a k o j svoj naslov, ker delo oddajamo nepreklicno samo do dne 15. tega meseca. Za poštnino, navodila za delo in vzorce je priložiti pismu 10 Din v znakah ali v gotovini.

«JUGOIMPORT» A. STEINDL, LJUBLJANA,
poštni predal 358.

Bolezni prehlada,

hripa, nespečnost, artriške, revmatične in živčne bolečine, izmučenost in drugo največje ugonablajo one, čijih kri je očiščena s sečno kislino. Ta strup se pri hladnem ali vlažnem vremenu zgosti in zapira kapilarne cevi pri organih za dihanje in krvotok, jih draži in često dovaja do vnetja, kar je opasno za organizem. Da se obvarujete bolezni in da se laže pozdravite, je neobhodno potrebno, od časa do časa očistiti kri od sečne kisline s pomočjo fiziološkega ekstrakta («Kalefluid» D. Kaleničenka) iz življenjskih žlez mlade živali. Specialisti uporabljajo «Kalefluid» kot močno toniško sredstvo ob in po bolezni in operaciji, ko je treba okrepiti bolnikovo moč, potem pri napornem telesnem ali duševnem delu, pri narušeni razmeni snovi in krvotoka, pri izmučenih ali pri živčno bolnih ljudeh itd.

Gospodje lekarnarji dobivajo «Kalefluid» gratis zaradi poskušnje. Brezplačno pa se razpošilja detajlna literatura «Bolezni». Obrniti se je treba na naslov: Beograd, Kralja Milana 15, biro «Kurirs», Miloš Marković.

«Kalefluid» se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Ženitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu.

Oglasni oddelček «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Dlačice na bradi itd.

Vas ženirajo, cenjene dame. Kvarijo Vam lepoto, eleganco in sramežljivost. «Venera»-eliksir Vas reši v nekaj sekundah — brez opasnosti in brez bolečin — vseh nepotrebnih dlak. Naročite ga še danes, zakaj ne bo Vam žal. Stekleničica 10 Din (proti vnaprejšnjemu plačilu) in 18 Din (po povzetju). Dve stekleničici 28, tri stekleničice 38 Din. Elikzir razpošilja: R. Cotič, Ljubljana VII., Kamniška ulica št. 10a. 79

Kolesarji! Pozor!

Končala je sezona za vožnje. Sedaj pa se je treba preskrbeti za prihodnjo pomlad. In sicer se mora pustiti svoja kolesa urediti z malimi stroški, kakor kolesa se morajo popolnoma narazen vzeti, treba jih je emailirati, ponikljati, vse njih ležaje temeljito očistiti, zbrusiti ter na novo z najboljšo vazelino namazati, potem pa sestaviti tako, da bo kolo za prihodnje leto docela v redu. Shramba koles in motorjev čez zimo. Priporoča se največja specialna mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica št. 14 (nasproti Narodnega doma). Brezkonkurenčne cene! Točna in solidna postrežba! 507

Mlad vdovec,

boljši obrtnik, se želi seznaniti zaradi ženitve z žensko, ki ima primerno doto in ki ni starejša od 30 let. Vse drugo se zve pri upravi «Domovine». Vpraša naj se pod šifro «Broj 36». 74

Službo gozdnega nadzornika

ali službo na večjem posestvu — tudi na viničarji — želi dobiti praktičen mož, oženjen, star 35 let, na ozemlju med Celjem in Ljubljano. Ponudbe sprejema: Železnik Alojzij, Vukovje, Sv. Marjeta ob Pesnici. 76

Ženitna ponudba.

45letni kmetijski samec s 25.000 Din gotovine želi poročiti dekle, staro 30 do 40 let, ki ima posestvo. Tudi vdove niso izključene. Ponudbe naj se pošljejo upravi «Domovine». 75

Malo posestvo,

sestoječe iz hiše z dvema sobama in kuhinjo, gospodarskega poslopja, lepca vinograda, sadonosnika in dveh lepih njiv, se po ugodni ceni proda. Več pove gospod Fieglmüller, trgovec, Župelevec pri Brežicah. 73

Cepice

sportne, lepe in solidno izdelane po najmodernejših vzorcih, nudi najceneje na drobno in na debelo zgolj trdka Ivan Knechtl, krznarstvo, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4. 38

Zahtevajte brezplačni **CENIK** s 1000 slikami!

Pošiljam po povzetju
Za neustrezajoče
vrnem denar

5 let garancije

Srebro z 10 kamni 160 Din
Zlato 320 Din

Anker 45 Din
Ista, boljša, 2letna garancija 52 Din
Ista, še boljša, 4letna garancija 72 Din

Budilka z 1 zvoncem 48 Din
Ista z 1 zvoncem, najboljše kakovosti,
5letna garancija 70 Din
Ista z 2 zvoncema, 5letna garancija
85 Din

A. Kiffmann, Maribor št. 143 b
specijalist samo za najboljše ure

Čudežni balzam.

Zelo sem Vam hvaležna, ker sem odpravila z Vašim izvrstnim «Radio-Balzamom» bradavice in kurja očesa, ki sem jih imela od mladosti. Prilagam 30 Din ter Vas prosim, pošljite en lonček balzama meni, dva lončka pa mojemu bratu Francu Ravniku, graščina Stara Sava, pošta Jesenice. S spoštovanjem Katarina Bassauce, zavetišče sv. Vincencija, Mengeš. Rešite se tudi Vi kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd.! Zahtevajte povsod samo: Radio-Balzam! Lonček 10 Din (proti vnaprejšnjemu plačilu) in 18 Din (po povzetju). Dva lončka 28, trije lončki 38 Din. Balzam razpošilja: R. Cotič, Ljubljana VII., Kamniška ulica št. 10a. 80

Enodružinsko novozidano hišo z velikim vrtom

ceno proda Kmetič Mihael, Tezno, Maribor, Ptuj-ska cesta št. 175. 78

1000 dinarjev na teden

zaslužite z obiskovanjem v Vašem kraju. Znamko za odgovor. — Tovarna Kosmos, Ljubljana, poštni predal 307. 72

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakupovanje hiš in posestev, za prevzemanje hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„JUGRAD“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga, r. z. z o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 35/L.

Pravila proti plačilu 5 Din v znakah. Za odgovor prosimo znamko. Uradne ure od 8. do 12. in od 14. do 18.

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2, K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Nervozni

umirajo zgodaj!

Ste li opazili pri sebi četudi le tupašam katerega izmed naslednjih znakov bližajoče se živčne oslabelosti?

Hitro razburjenje, nerszpoloženje drgetanje udov, nemirnost, utripanje srca, omotični napadi, tesnoba, nespečnost, nemirne sanje, neobčutljivost posameznih telesnih delov, plašljivost, prevelika razdražljivost spričo ugovarjanja, ropota, duha, poželenje po omamilih, tobaku, alkohola, čaju, kavi, trznanje očesnih vek ali migljanje pred očmi, naval krvi, tesnoba, muhavost, odpoved spomina ali govora, izredna nagnenja ali odvrtnost. Ako se pojavijo pri Vas kateri teh znakov nervoznosti, eden močan ali več hkrati, tedaj so Vaši živci resno oslabiljeni in potrebujejo okrepila.

Ne pustite tega vnevar še naprej, ker slede temu lahko kmalu resne motnje duševnih zmognosti, kot nesmiselno govorjenje in nazavedna dejanja, hitra telesna propast in zgodnja smrt. Nič ni na tem, odkod Vaša živčna oslabelost, vabim Vas, pišite mi! Radevolje Vam

Zastonj in pošninae prosto enostaven način odkrijem

ki Vam bo pripravil veselo iznenadenje. Morda ste za razna sredstva izdali že mnogo denarja, dosegli pa v najboljšem slučaju le kratkotrajno zboljšanje. Zagotavljam Vas, da poznam pravi način

kako slabosti Vaših živcev odpomoči.

Ta način prinese obenem tudi zboljšanje razpoloženja, veselje do življenja, moč in delazmožnost, da, pisal mi je že marsikdo, da ga je povsem prerodil. To dokazujejo tudi mnenja zdravnikov. Stane Vas samo dopisnico. Pošljem Vam zelo poučno

knjigo popolnoma zastonj.

Ce Vam ni mogoče pisati takoj, si spravite ta oglas!

Ernst Pasternack, Berlin, SO.
Michaelkirchplatz No. 13. Abt. 321.